

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

Օ Ր Ե Ն Ք Ո

Ընդունված է 2014 թվականի հունիսի 21-ին

ՄՆՆԴԱՄԹԵՐՔԻ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Գ Լ ՈՒ Խ 1

Հոդված 2. Օրենքում օգտագործվող հիմնական հասկացությունները

1. Սույն օրենքում օգտագործվող հիմնական հասկացություններն են՝

1) **լիազոր մարմին՝** սննդամթերքի և կերի անվտանգության, անասնաբուժության և բուսասանիտարիայի բնագավառներում վերահսկողություն և օրենքով սահմանված այլ գործառույթներ իրականացնող՝ Կառավարությանը ենթակա Սննդամթերքի անվտանգության տեսչական մարմինը.¹⁾ ~~լիազոր մարմին (մարմիններ)՝ սննդամթերքի և կերի անվտանգության, անասնաբուժության և բուսասանիտարիայի բնագավառներում քաղաքականություն մշակող, վերահսկողություն իրականացնող և (կամ) ծառայություններ մատուցող՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության լիազորած պետական մարմին (մարմիններ):~~

2) **պետական վերահսկողություն՝** վերահսկող լիազոր մարմնի կողմից իրականացվող միջոցառում (գործողություն) կամ միջոցառումների (գործողությունների) համալիր, որը նպատակաուղղված է սննդամթերքի, սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող նյութերի, անասնաբուժական և բուսասանիտարական հսկման ենթակա ապրանքների, ինչպես նաև պեստիցիդների և ագրոքիմիկատների, սննդամթերքի անվտանգության, անասնաբուժության, բուսասանիտարիայի ոլորտները կարգավորող Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությանը համապատասխանության ապահովմանը.

3) **սահմանային պետական վերահսկողություն՝** վերահսկող լիազոր մարմնի կողմից Հայաստանի Հանրապետության պետական սահմանով իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց, անհատ ձեռնարկատերերի կողմից ներմուծվող և արտահանվող (վերաարտահանվող) սննդամթերքի, **Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կառավարության** հաստատած ցանկով սահմանված սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող նյութերի և սննդային ու կենսաբանական ակտիվ հավելումների, անասնաբուժական և բուսասանիտարական հսկման ենթակա ապրանքների Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված պահանջներին (արտահանման և վերաարտահանման դեպքերում՝ նաև ներմուծման երկրի սահմանած պահանջներին) համապատասխանությունը պարզելու և Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերում և կարգով դրանց ներմուծմանը, արտահանմանը և տարանցիկ փոխադրմանն ուղղված վերահսկողական միջոցառումների համալիր, իսկ անհամապատասխանության դեպքում՝ կանխելուն ուղղված վերահսկողական միջոցառումների համալիր.

4) **ստուգում**՝ «Հայաստանի Հանրապետությունում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով և դեպքերում վերահսկող լիազոր մարմնի կողմից իրականացվող գործընթաց.

5) **դիտարկում**՝ սույն օրենքի 8-րդ հոդվածով սահմանված կարգով՝ սննդամթերքի, սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող նյութերի, սննդային և կենսաբանական ակտիվ հավելումների մակնշմանը և պիտանիության ժամկետին, կենդանական ծագման մթերքի պահման պայմաններին, ինչպես նաև պեստիցիդների և ագրոքիմիկատների բաղադրությանն ու մակնշմանը ներկայացվող պահանջներին համապատասխանության ապահովման նպատակով իրականացվող գործողությունների համալիր.

6) **վտանգի վերլուծության և հսկման կրիտիկական կետերի (ՎՎՀԿԿ) համակարգի աուդիտ (այսուհետև՝ աուդիտ)**՝ պարբերաբար իրականացվող հսկողական միջոցառումներ, որոնք նպատակաուղղված են սննդամթերքի արտադրությունում ներդրված ՎՎՀԿԿ համակարգի պլանավորած գործողությունների և դրանց արդյունքների համապատասխանությունը, ինչպես նաև սննդի շղթայի օպերատորի պլանավորված միջոցառումների նպատակահարմարությունը և արդյունավետությունը գնահատելուն.

7) **բուսասանիտարական մշտադիտարկում (մոնիթորինգ)**՝ սույն օրենքի 11-րդ հոդվածով սահմանված կարգով՝ բույսերի, բուսական արտադրանքի և կարգավորվող առարկաների բուսասանիտարական զննում և (կամ) բուսասանիտարական փորձաքննություն՝ վնասակար օրգանիզմների առկայությունը կամ բացակայությունը որոշելու նպատակով.

8) **պետական վերահսկողություն իրականացնող անձ (տեսուչ)**՝ սննդամթերքի անվտանգության, անասնաբուժության, բուսասանիտարիայի ոլորտները կարգավորող Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության պահանջների պահպանման և կատարման նկատմամբ օրենքով սահմանված կարգով վերահսկողություն իրականացնելու լիազորություն ունեցող պաշտոնատար անձ.

9) **տնտեսավարող սուբյեկտ**՝ անհատ ձեռնարկատեր կամ իրավաբանական անձ, որն իրականացնում է սննդամթերքի, սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող նյութերի, անասնաբուժական և բուսասանիտարական հսկման ենթակա ապրանքների, ինչպես նաև պեստիցիդների և ագրոքիմիկատների ներմուծման, արտահանման, վերաարտահանման, արտադրության և շրջանառության փուլերի հետ կապված գործունեություն.

10) **տարանցիկ փոխադրվող ապրանք**՝ ապրանք, որը մաքսային հսկողության ներքո փոխադրվում է Հայաստանի Հանրապետության մաքսային տարածքով մուտքի մաքսային մարմնից ելքի մաքսային մարմին՝ ենթարկվելով մի շարք ընթացակարգերի, որոնք ապահովում են դրա ամբողջական, առանձնացված և փաթեթավորված պահպանությունը.

11) **վերաարտահանվող ապրանք**՝ ապրանք, որը ներմուծվող երկրից հետագայում արտահանվում է: Ապրանքը կարող է պահպանվել, բաժանվել մասերի, խառնվել այլ ապրանքների հետ կամ վերափաթեթավորվել.

12) **նմուշառում**՝ սննդամթերքից, սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող նյութերից կամ այլ նյութերից (ներառյալ՝ միջավայրից) նմուշներ վերցնելը՝ հետազոտության միջոցով սննդամթերքի, սննդամթերքի հետ անմիջական շփման

մեջ գտնվող նյութերի անվտանգությանը, մակնշմանը, փաթեթավորմանը և որակին ներկայացվող պահանջներին համապատասխանությունը պարզելու համար.

13) **արտահանման կամ վերաարտահանման բուսասանիտարական հավաստագիր**՝ հավաստագիր, որը տրվում է բուսասանիտարական ստուգման արդյունքների հիման վրա և հավաստում է բուսասանիտարական հսկման ենթակա ապրանքների համապատասխանությունը ներմուծող երկրի արտահանման և վերաարտահանման համար սահմանված բուսասանիտարական կանոնների պահանջներին.

14) **կասեցում**՝ գործընթաց, որի միջոցով սահմանափակվում է սննդամթերքի, սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող նյութերի արտադրությունը, վերանշակումը, շուկայահանումը.

15) **ռիսկ**՝ մարդու կյանքին և առողջությանը սպառնացող վտանգի առաջացման հավանականությունը և այդ վտանգի ազդեցության աստիճանը.

16) **ռիսկի վերլուծություն**՝ ռիսկի գնահատման, ռիսկի կառավարման և ռիսկի մասին տեղեկատվության փոխանակման երեք առանձին փոխկապակցված փուլերից կազմված գործընթաց.

17) **ռիսկի գնահատում**՝ գիտական կազմակերպությունների (կենտրոնների) կողմից իրականացվող գիտականորեն հիմնավորված գործընթաց, որը կազմված է վտանգի աղբյուրի նույնականացման, վտանգի աղբյուրի բնութագրման, վտանգին ենթակա լինելու կամ վտանգի հանդեպ անպաշտպանվածության աստիճանի գնահատման և ռիսկի բնութագրման փուլերից.

18) **ռիսկի կառավարում**՝ ռիսկի գնահատումից տարբերվող գործընթաց, որով շահագրգիռ կողմերի հետ խորհրդակցությունների անցկացման միջոցով լիազոր մարմնի կողմից քննության են առնվում ռիսկի կառավարմանն ուղղված քաղաքականության հնարավոր միջոցները, դիտարկվում են ռիսկի գնահատման արդյունքները և այլ հիմնավոր գործոններ, և անհրաժեշտության դեպքում ընտրվում և կիրառվում են ռիսկի կանխմանը, վերացմանը կամ նվազեցմանն ուղղված համապատասխան գործողություններ, այդ թվում՝ վերահսկողության միջոցառումներ.

19) **ռիսկի հաղորդակցություն**՝ ռիսկի վերլուծության գործընթացում ռիսկը գնահատողների, ռիսկը կառավարողների, սպառողների, սննդամթերքի անվտանգության, անասնաբուժության և բուսասանիտարիայի ոլորտներում գործառնություններ իրականացնող ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց, գիտական (ակադեմիական) շրջանակների ներկայացուցիչների և շահագրգիռ այլ կողմերի միջև վտանգի, ռիսկի, ռիսկին առնչվող գործոնների և ռիսկի վերաբերյալ ընկալումների մասին տեղեկությունների և կարծիքների փոխանակում, ներառյալ՝ ռիսկի գնահատման արդյունքների և ռիսկի կառավարման առնչությամբ ընդունված որոշումների վերաբերյալ բացատրությունները.

20) **անվտանգությունը հիմնավորող ուղեկցող փաստաթուղթ**՝ անասնաբուժասանիտարական հաշվառված ձևաթղթեր (վկայական, տեղեկանք, սերտիֆիկատ), բուսասանիտարական հավաստագիր, առողջության սերտիֆիկատ, որակի և անվտանգության կառավարման համակարգի սերտիֆիկատ, համապատասխանության հայտարարագիր, փորձարկման լաբորատորիայի արձանագրություն.

21) սանիտարահիգիենիկ հետազոտություն (փորձարկում)՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հավատարմագրված և ~~Հայաստանի Հանրապետության կառավարության~~ **Կառավարության** նշանակած լաբորատորիաներում վերահսկողության ենթակա սննդամթերքի, սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող նյութերի սանիտարահամաձարակային և հիգիենիկ գնահատում (փորձաքննություն)՝ մեկ կամ մի քանի բնութագրերի քանակական կամ որակական որոշմամբ:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետով նախատեսված ծառայության մատուցումը ներառում է լիազոր մարմնի կողմից՝

1) ~~Հայաստանի Հանրապետության կառավարության~~ **Կառավարության** որոշմամբ սահմանված ապրանքների պետական գրանցումը և ռեեստրի վարումը.

2) Հայաստանի Հանրապետության մաքսային տարածք ներմուծվող սննդամթերք, սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող նյութեր արտադրողների և մատակարարների ռեեստրի վարումը.

3) Հայաստանի Հանրապետությունից Եվրասիական տնտեսական միության անդամ մյուս պետություն փոխադրվող, Հայաստանի Հանրապետության տարածք ներմուծվող անասնաբուժական վերահսկման (հսկողության) ենթակա ապրանքների արտադրություն, վերամշակում և (կամ) պահպանում իրականացնող կազմակերպությունների և անձանց ռեեստրների վարումը.

4) Հայաստանի Հանրապետությունում սննդամթերքի, սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող նյութերի սննդի շղթայում գործառնություններ իրականացնող և ծառայություններ մատուցող տնտեսավարող սուբյեկտների գրանցումը.

5) կենդանական ծագման սննդամթերք արտադրող տնտեսավարող սուբյեկտների գործունեության համապատասխանության եզրակացության տրամադրումը.

6) Հայաստանի Հանրապետությունում կերի և կերային հավելումների արտադրության և շրջանառության փուլերում գործառնություններ իրականացնող կերի շղթայի օպերատորների գրանցումը.

7) կերային հավելումների, պրեմիքսների, համակցված կերերի արտադրության և շրջանառության փուլերում ընդգրկված կերի շղթայի օպերատորների գործունեության համապատասխանության եզրակացության տրամադրումը.

8) անասնաբուժական դեղամիջոցների գրանցումը.

9) բույսերի պաշտպանության միջոցների, պարարտանյութերի, պեստիցիդների, ագրոքիմիկատների պետական գրանցումը.

10) բույսերի պաշտպանության միջոցների և պարարտանյութերի ներմուծման եզրակացության տրամադրումը:

3. Սույն հոդվածով սահմանված հասկացությունները կիրառվում են սույն օրենքի և դրա կիրառման ոլորտները կարգավորող այլ իրավական ակտերի իմաստով:

(2-րդ հոդվածը փոփ. 17.12.14 ՀՕ-237-Ն)

Հոդված 3. Սննդամթերքի անվտանգության օրենսդրությունը

—

1. Սննդամթերքի անվտանգության պետական վերահսկողության օրենսդրությունը բաղկացած է սույն օրենքից, «Սննդամթերքի անվտանգության

մասին», «Անասնաբուժության մասին», «Բուսասանիտարիայի մասին» և «Կերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքներից, այլ իրավական ակտերից և Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերից:

2. Եթե Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով սահմանված են այլ նորմեր, քան նախատեսված են սույն օրենքով, ապա կիրառվում են միջազգային պայմանագրերի նորմերը:

Հոդված 4. Սննդամթերքի անվտանգության պետական վերահսկողության հիմնական սկզբունքները

—

1. Սննդամթերքի անվտանգության պետական վերահսկողության հիմնական սկզբունքներն են՝

1) սպառողների շահերի պաշտպանության սկզբունք՝ սպառողների առողջության համար սննդամթերքի հնարավոր վնասակար ազդեցությունից պաշտպանության նպատակով սննդի շղթան (արտադրությունից մինչև սպառումը) որպես մեկ միասնական ամբողջություն դիտարկելն է: Միաժամանակ սպառողների շահերի պաշտպանությունը պետք է սննդամթերքի նկատմամբ սպառողներին տա լիարժեք ընտրության հնարավորություն: Ընդ որում, այդ ընթացքում կանխարգելվում են խաբեության պրակտիկան և թյուրիմացության մեջ դնելը, սննդամթերքի կեղծումը և այլ դեպքեր, երբ սպառողը կարող է թյուրիմացության մեջ ընկնել:

2) թափանցիկության սկզբունք՝ սննդամթերքի անվտանգության համակարգի գործունեության վերաբերյալ սպառողին հստակ, ամբողջական և հավաստի տեղեկատվության տրամադրումը, ներառյալ՝ սպառողին խորհրդատվության տրամադրումը:

3) հետազօծելիության սկզբունք՝ սննդամթերքի անվտանգության, անասնաբուժության և բուսասանիտարիայի ոլորտներում պետական վերահսկողության ապահովումը հետազօծելիության կիրառմամբ:

4) ռիսկերի վերլուծության սկզբունք՝ սննդամթերքի անվտանգության, անասնաբուժության և բուսասանիտարիայի ոլորտներում գիտականորեն հիմնավորված ռիսկերի գնահատման, խորհրդատվության տրամադրման, ռիսկերի կառավարման ընթացքում դրանց գիտականորեն հիմնավորված գնահատականների հիման վրա որոշումների ընդունումը:

5) տնտեսավարող սուբյեկտների պատասխանատվության սկզբունք՝ սննդամթերքի անվտանգության, անասնաբուժության և բուսասանիտարիայի ոլորտներում գործառնություններ իրականացնող տնտեսավարող սուբյեկտների նկատմամբ (ներառյալ՝ անասնակեր և առաջնային գյուղատնտեսական մթերք արտադրողները, վերամշակողները, իրացնողները) օրենքով սահմանված կարգով պատասխանատվության միջոցների կիրառումը:

6) նախազգուշացման սկզբունք՝ սպառողների առողջությանն սպառնացող վտանգի հավանականության առկայության դեպքում, երբ վտանգի լիարժեք գնահատման համար գիտական հիմքերը բավարար չեն կամ անորոշ են, ռիսկերի կառավարման նախազգուշական միջոցների կիրառումը:

7) արդիականացման և առաջընթացի սկզբունք՝ սննդամթերքի անվտանգության, անասնաբուժության և բուսասանիտարիայի ոլորտներում պետական վերահսկողության իրականացման միջազգային լավագույն փորձի, գիտական

նվաճումների և նոր տեխնոլոգիաների ներդրման ապահովումը,
նյութատեխնիկական բազայի ամրապնդումը:

8) գնահատման և կանխորոշման սկզբունք՝ պետական վերահսկողության
ապահովումը կենդանիների անասնահամաճարակային, սննդամթերքի
անվտանգության, բուսասանիտարական իրավիճակի, սննդամթերքի,
անասնաբուժական և բուսասանիտարական հսկման ենթակա ապրանքների
արտադրության, դրանց վերամշակման, պահպանման, տեղափոխման և իրացման
գործընթացների գնահատման և կանխորոշման հիման վրա:

9) արձագանքման սկզբունք՝ սննդամթերքի անվտանգության,
անասնաբուժության և բուսասանիտարիայի ոլորտներում պետությանը և
հանրությանը սպառնացող վտանգների հայտնաբերում, դրանց ներթափանցման և
տարածման կանխում ու վերացում:

**Հոդված 5. Սննդամթերքի անվտանգության ոլորտի պետական մարմինների և
գիտական կազմակերպությունների համագործակցությունը**

1. Սննդամթերքի, սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող նյութերի
արտադրության և շրջանառության փուլերում դրանց անվտանգությանն առնչվող
գործառույթներ իրականացնող պետական կառավարման մարմինները և գիտական
կազմակերպությունները (կենտրոնները) իրենց լիազորությունների շրջանակներում
կատարած ուսումնասիրությունների, վերլուծությունների, բացահայտած
խախտումների ու թերությունների, հայտնաբերած վտանգավոր սննդամթերքի,
վտանգավոր սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող նյութերի մասին
տեղեկատվությունը փոխանցում են միմյանց: Տեղեկատվության ցանկը և
փոխանցման կարգը սահմանվում են սննդամթերքի, սննդամթերքի հետ անմիջական
շփման մեջ գտնվող նյութերի արտադրության և շրջանառության փուլերում դրանց
անվտանգությանն առնչվող գործառույթներ իրականացնող պետական
կառավարման մարմինների կողմից համատեղ:

2. Սննդամթերքի, սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող նյութերի
արտադրության և շրջանառության փուլերում դրանց անվտանգությանն առնչվող
գործառույթներ իրականացնող պետական կառավարման մարմինները սննդային
գործոնով պայմանավորված վարակիչ հիվանդությունների ու թունավորումների կամ
մարդկանց և կենդանիների համար ընդհանուր վարակիչ հիվանդությունների
հայտնաբերման դեպքերում համատեղ մշակում և իրականացնում են կանխարգելիչ
և հակահամաճարակային միջոցառումներ:

Գ Լ ՈՒ Խ 2

**ՊԵՏԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸՆՆՆԵՐ ԿԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ
ՄՆՆԴԱՍԹԵՐՔԻ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ, ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺՈՒԹՅԱՆ ԵՎ
ԲՈՒՍԱՍԱՆԻՏԱՐԻԱՅԻ ՈՂՈՐՏՆԵՐՈՒՄ**

Հոդված 5.1. Սննդամթերքի և կերի անվտանգության, անասնաբուժության և
բուսասանիտարիայի ոլորտներում քաղաքականությունը մշակող լիազոր մարմինը

«1. Սննդամթերքի և կերի անվտանգության, անասնաբուժության և բուսասանիտարիայի ոլորտներում Կառավարության քաղաքականությունը մշակում և իրականացնում է համապատասխան նախարարությունը:

Հոդված 5.2. Սննդամթերքի և կերի անվտանգության, անասնաբուժության և բուսասանիտարիայի բնագավառներում վերահսկողություն իրականացնող և (կամ) ծառայություններ մատուցող լիազոր մարմինը

1. Սննդամթերքի և կերի անվտանգության, անասնաբուժության և բուսասանիտարիայի բնագավառներում վերահսկողություն իրականացնող և (կամ) ծառայություններ մատուցող լիազոր մարմինը Կառավարությանը ենթակա Սննդամթերքի անվտանգության տեսչական մարմինն է (այսուհետ՝ լիազոր մարմին):

2. Լիազոր մարմինը ղեկավարում է Սննդամթերքի անվտանգության տեսչական մարմնի ղեկավարը, որին Տեսչական մարմնի կառավարման խորհրդի առաջարկությամբ նշանակում և ազատում է վարչապետը:

3. Լիազոր մարմնի ղեկավարն ունի տեղակալ, որին պաշտոնի նշանակում և պաշտոնից ազատում է վարչապետը:

4. Լիազոր մարմինն ունի հետևյալ լիազորությունները.

1) սննդամթերքի և կերի անվտանգության, անասնաբուժության ու բուսասանիտարիայի բնագավառներում վերահսկողության քաղաքականության իրականացում.

2) սննդամթերքի և կերի անվտանգության, անասնաբուժության և բուսասանիտարիայի բնագավառներում համագործակցություն Հայաստանի Հանրապետության, օտարերկրյա պետությունների պետական մարմինների և ոչ կառավարական կազմակերպությունների, ինչպես նաև միջազգային կազմակերպությունների հետ, նրանց հետ իր իրավասությանն առնչվող հարցերի վերաբերյալ հուշագրերի, համագործակցության մասին այլ համաձայնագրերի կնքում.

3) սննդամթերքի և կերի անվտանգության, անասնաբուժության և բուսասանիտարիայի բնագավառներում ծրագրերի մշակում և իրականացում.

4) օտարերկրյա պետությունների լիազոր մարմինների հետ սննդամթերքի և կերի անվտանգության, անասնաբուժության և բուսասանիտարիայի բնագավառներին առնչվող սերտիֆիկատների կամ հավաստագրերի համաձայնեցում, փոխձանաչում.

5) օրենքով սահմանված դեպքերում վկայականների, տեղեկանքների, սերտիֆիկատների, հավաստագրերի, ինչպես նաև պարզաբանումների և խորհրդատվությունների տրամադրում.

6) վերահսկվող ապրանքների ներմուծման (արտահանման) և տարանցիկ փոխադրման թույլտվության տրամադրում.

7) սննդամթերքի և կերի անվտանգության, անասնաբուժության, բուսասանիտարիայի բնագավառների ռիսկերի կառավարում և ռիսկերի վերաբերյալ տեղեկատվության փոխանակում.

8) սննդամթերքի և կերի անվտանգության, անասնաբուժության և բուսասանիտարիայի բնագավառներում գործունեություն իրականացնող ֆիզիկական և իրավաբանական անձանցից օրենքով և Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերում և կարգով

համապատասխան տեղեկատվության, հաշվետվությունների ստացում, վերլուծում և էլեկտրոնային տեղեկատվական բազաների վարում.

9) սննդամթերքի և կերի անվտանգության, անասնաբուժության ու բուսասանիտարիայի բնագավառներում իրականացվող ուսումնասիրությունների միջոցով իրավիճակի վերլուծություն.

10) սննդամթերքի և կերի անվտանգության անասնաբուժության, բուսասանիտարիայի բնագավառներում գործունեություն իրականացնող ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց հաշվառում, արդյունքների հիման վրա տեղեկատվական բազայի վարում.

11) կենդանիների և մարդկանց համար ընդհանուր հիվանդությունների, սննդային թունավորումների հայտնաբերման դեպքում պետական սանիտարահիգիենիկ և հակահամաճարակային վերահսկողություն իրականացնող մարմնի հետ համատեղ միջոցառումների կազմակերպում և իրականացում.

12) օտարերկրյա պետություններից կենդանիների կարանտինային, հատուկ վտանգավոր ու պարտադիր ծանուցման ինֆեկցիոն հիվանդությունների՝ Հայաստանի Հանրապետության տարածք ներթափանցումը կանխարգելող միջոցառումների կազմակերպում և իրականացում, այդ ուղղությամբ պետական և շահագրգիռ մյուս մարմինների հետ համագործակցություն.

13) կենդանիների պահվածքի, անասնապահական շինությունների շահագործման վերաբերյալ խորհրդատվության տրամադրում, անասնապահական շինությունների շինարարության թույլտվության համաձայնեցում.

14) անասնաբուժական կարանտին սահմանելու դեպքում կարանտին միջոցառումների վերաբերյալ առաջարկությունների ներկայացում.

15) կենդանիների հատուկ վտանգավոր և պարտադիր ծանուցման ենթակա վարակիչ հիվանդությունների կասկածի կամ հայտնաբերման դեպքում հիվանդությունների վերացմանն ու կանխմանն ուղղված համապատասխան միջոցառումների իրականացման վերաբերյալ առաջարկությունների ներկայացում.

16) ուսումնական, գիտահետազոտական, արդյունաբերական կազմակերպություններին փորձարկումների նպատակներով կենդանիների օգտագործման թույլտվության տրամադրում.

17) անասնաբուժասանիտարական փորձաքննության արդյունքների հաստատում կամ հերքում.

18) հաշվառված գյուղատնտեսական կենդանիների վերաբերյալ էլեկտրոնային տեղեկատվական համակարգի մշակում և տեղեկատվական բազայի վարում.

19) սննդամթերքի և կերի անվտանգության, անասնաբուժության և բուսասանիտարիայի բնագավառներում ուղեկցող փաստաթղթերի, այդ թվում՝ անվտանգության սերտիֆիկատների, հավաստագրերի և համապատասխանության տեղեկանքի տրամադրման էլեկտրոնային կառավարման միասնական համակարգի ստեղծում և վարում, այդ համակարգում գրանցվելու նպատակով մուտքի ծածկագրի տրամադրում.

20) սննդամթերք տեղափոխող փոխադրամիջոցների համար սանիտարական անձնագրի տրամադրում.

21) համապատասխանության գնահատման փաստաթղթերի անհամապատասխանության կամ տեխնիկական կանոնարգերի պահանջներին չհամապատասխանող արտադրանքի հայտնաբերման դեպքում գնահատող

մարմիններին համապատասխանության հայտարարագրի գործողությունը դադարեցնելու կամ կասեցնելու վերաբերյալ աջարկությունների ներկայացում.

22) Հայաստանի Հանրապետության տարածքում բույսերի վնասակար օրգանիզմներ հայտնաբերելու և դրանց հետագա տարածումը կանխարգելելու նպատակով պարբերաբար իրականացվող մոնիթորինգի՝ մշտադիտարկման արդյունքում, բուսասանիտարական վտանգի վերլուծություն, կարանտին վնասակար օրգանիզմներից ազատ (զերծ) գոտիների սահմանում.

23) ներմուծվող բեռներում հայտնաբերված կենդանիների վարակիչ հիվանդությունների հարուցիչների կամ կարանտին վնասակար օրգանիզմների մասին արտահանող երկրի սննդամթերքի անվտանգության կամ անասնաբուժության կամ բուսասանիտարիայի բնագավառի պետական մարմին, ինչպես նաև միջազգային համապատասխան կազմակերպություններին ծանուցում.

24) բուսասանիտարական մոնիթորինգի իրականացման և բուսասանիտարական իրավիճակի գնահատման արդյունքում վնասատուների դեմ պայքարի միջոցառումների սահմանում.

25) բուսասանիտարական անձնագրի տրամադրում.

26) Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ սահմանված ապրանքների պետական գրանցումը և ռեեստրի վարում.

27) Հայաստանի Հանրապետության մաքսային տարածք ներմուծվող սննդամթերք, սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող նյութեր արտադրողների և մատակարարների ռեեստրի վարում.

28) Հայաստանի Հանրապետությունից Եվրասիական տնտեսական միության անդամ մյուս պետություն փոխադրվող, Հայաստանի Հանրապետության տարածք ներմուծվող անասնաբուժական վերահսկման (հսկողության) ենթակա ապրանքների արտադրություն, վերամշակում և (կամ) պահպանում իրականացնող կազմակերպությունների և անձանց ռեեստրների վարում.

29) Հայաստանի Հանրապետությունում սննդամթերքի, սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող նյութերի սննդի շղթայում գործառնություններ իրականացնող և ծառայություններ մատուցող տնտեսավարող սուբյեկտների գրանցում.

30) կենդանական ծագման սննդամթերք արտադրող տնտեսավարող սուբյեկտների գործունեության համապատասխանության եզրակացության տրամադրում.

31) Հայաստանի Հանրապետությունում կերի և կերային հավելումների արտադրության և շրջանառության փուլերում գործառնություններ իրականացնող կերի շղթայի օպերատորների գրանցում.

32) կերային հավելումների, պրեմիքսների, համակցված կերերի արտադրության և շրջանառության փուլերում ընդգրկված կերի շղթայի օպերատորների գործունեության համապատասխանության եզրակացության տրամադրում.

33) անասնաբուժական դեղամիջոցների գրանցումը. 9) բույսերի պաշտպանության միջոցների, պարարտանյութերի, պեստիցիդների, ագրոքիմիկատների պետական գրանցում.

բույսերի պաշտպանության միջոցների և պարարտանյութերի ներմուծման եզրակացության տրամադրում:

Հողված 6. Լիազոր մարմնի կողմից իրականացվող սննդամթերքի անվտանգության, անասնաբուժության և բուսասանիտարիայի ոլորտներում պետական վերահսկողությունը

1. Սննդամթերքի անվտանգության, անասնաբուժության և բուսասանիտարիայի ոլորտներում պետական վերահսկողությունն իրականացնում է լիազոր մարմինը՝ իր կազմում գործող ստորաբաժանումների և տարածքային մարմինների միջոցով, Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված կարգով և դեպքերում:

2. Պետական վերահսկողության ձևերն են՝

1) ստուգումը.

2) դիտարկումը.

3) աուդիտը.

4) բուսասանիտարական մշտադիտարկումը (մոնիթորինգը).

5) անասնահամաճարակային մշտադիտարկումը.

6) սահմանային պետական վերահսկողությունը:

3. Պետական վերահսկողությունն իրականացվում է՝

1) սննդամթերքի անվտանգության ոլորտում՝ սննդամթերքի արտադրության, մշակման, վերամշակման, ներմուծման, արտահանման, տարանցիկ փոխադրման, տեղափոխման, պահման, պահպանման, իրացման (վաճառքի), ոչնչացման և օգտահանման փուլերին, ինչպես նաև ծառայությունների մատուցմանը, օգտագործվող տրանսպորտային միջոցներին, արտադրամասերին, պահեստային և այլ տարածքներին, սննդամթերքի հիգիենայի պայմաններին, այդ թվում՝ պատշաճ հիգիենայի գործելակերպին իրավական ակտերով ներկայացվող պահանջների և կանոնների պահպանման նկատմամբ.

2) անասնաբուժության ոլորտում՝ անասնաբուժական ծառայության գործունեության, ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց կողմից կենդանիների վարակիչ և ոչ վարակիչ հիվանդությունների կանխարգելման և բուժման, հակաանասնահամաճարակային միջոցառումների կազմակերպման, իրականացման, Հայաստանի Հանրապետության տարածքը կենդանիների վարակիչ հիվանդությունների ներթափանցումից պաշտպանելու միջոցառումների հսկողության իրականացման նպատակներով, ինչպես նաև կենդանական ծագման մթերքի և հումքի, կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքի, կերերի և լրացակերերի, անասնաբուժական դեղամիջոցների արտադրության, պահպանման, տեղափոխման, իրացման և վերամշակման ընթացքում, Հայաստանի Հանրապետության պետական սահմանի անցման կետերում երկրի տարածք ներմուծվող և երկրից արտահանվող կենդանիների, կենդանական ծագման մթերքի և հումքի, կերի, լրացակերերի, մանրէական տարատեսակների, անասնաբուժական միջոցների և անասնաբուժական դեղամիջոցների, կենդանիների վարակիչ հիվանդությունների հարուցիչներ կրող նյութերի ու առարկաների, կենդանիների կենսագործունեության համար նախատեսված ջրի անասնաբուժասանիտարական անվտանգության նկատմամբ.

3) բուսասանիտարիայի ոլորտում՝ բուսասանիտարական հսկման ենթակա ապրանքների, պեստիցիդների և ազոքիմիկատների ներմուծման, արտահանման, վերաարտահանման նկատմամբ, ինչպես նաև կարանտին և կարգավորվող ոչ

կարանտին վնասակար օրգանիզմների ներթափանցումը և հետագա տարածումը կանխելու, դրանցից սպասվող տնտեսական վնասը սահմանափակելու կամ պետական գրանցում չստացած, օգտագործման համար ոչ պիտանի, ժամկետանց և արգելված պեստիցիդների և ագրոքիմիկատների ներմուծումը, արտահանումը, իրացումն ու օգտագործումը բացառելու նպատակով: Բուսասանիտարիայի ոլորտում պետական վերահսկողություն իրականացնող անձինք կրում են համազգեստ, որի կրման կարգը և ձևը հաստատում է **Հայաստանի Հանրապետության կառավարություն** կառավարությունը:

4. Սույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված պետական վերահսկողության ձևերի հետ կապված վարույթի նկատմամբ կիրառվում են «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի դրույթները:

5. Ստուգումներն իրականացվում են «Հայաստանի Հանրապետությունում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով:

6. **Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կառավարության** որոշմամբ սահմանված անասնաբուժական հսկման ենթակա ապրանքների ցանկում ընդգրկված՝ Եվրասիական տնտեսական միության տարածք երրորդ երկրի տարածքից ներմուծվող կենդանիների և կենդանական ծագման արտադրանքի արտադրությամբ, վերամշակմամբ, փոխադրմամբ և (կամ) պահպանմամբ, անասնաբուժական պետական վերահսկողության ենթակա ապրանքների արտադրությամբ, վերամշակմամբ, փոխադրմամբ և (կամ) պահպանմամբ զբաղվող անձանց շրջանում և կազմակերպություններում իրականացվում են համատեղ ստուգումներ՝ համաձայն 1-ին հավելվածի:

7. Հայաստանի Հանրապետության մաքսային սահմանին և Հայաստանի Հանրապետության տարածքում անասնաբուժական վերահսկողությունն իրականացվում է համաձայն 2-րդ հավելվածի:

8. Եվրասիական տնտեսական միության անդամ այլ երկրներից ներմուծվող և Հայաստանի Հանրապետությունից դեպի Եվրասիական տնտեսական միության անդամ այլ երկրներ արտահանվող բուսասանիտարական կարանտին հսկողության ենթակա բույսերի, բուսական արտադրանքի և այլ կարգավորվող առարկաների բուսասանիտարական կարանտին հսկողությունն իրականացվում է (վերահսկողությունը) համաձայն 3-րդ հավելվածի:

9. Եվրասիական տնտեսական միության անդամ չհանդիսացող երկրներից ներմուծվող և Հայաստանի Հանրապետությունից Եվրասիական տնտեսական միության անդամ չհանդիսացող երկրներ արտահանվող կարանտին բուսասանիտարական հսկողության ենթակա բույսերի, բուսական արտադրանքի և այլ կարգավորվող առարկաների կարանտին բուսասանիտարական հսկողությունն (վերահսկողությունը) իրականացվում է համաձայն 4-րդ հավելվածի:

(6-րդ հոդվածը լրաց. 17.12.14 ՀՕ-237-Ն)

Հոդված 7. Ռիսկը և ռիսկի վերլուծությունը

1. Մարդու կյանքի և առողջության, կենդանիների առողջության և բարեկեցության, բույսերի առողջության պաշտպանության նպատակով սննդամթերքի անվտանգության, անասնաբուժության և բուսասանիտարիայի ոլորտներում

պետական վերահսկողությունն իրականացվում է ռիսկի վերլուծության հիման վրա, բացառությամբ օրենքով սահմանված դեպքերի:

2. Ռիսկի վերլուծությունը կազմված է ռիսկի գնահատման, ռիսկի կառավարման և ռիսկի հաղորդակցության երեք առանձին փոխկապակցված փուլից:

3. Ռիսկի գնահատումն իրականացնում է գիտական կազմակերպությունը

(կենտրոնը), որին նշանակում է ~~Հայաստանի Հանրապետության~~

~~կառավարություն~~ **կառավարությունը**: Ռիսկի գնահատումը գիտականորեն հիմնավորված գործընթաց է, որը կազմված է վտանգի նույնականացման, վտանգի բնութագրման, վտանգին ենթակա լինելու կամ վտանգի հանդեպ անպաշտպանվածության աստիճանի գնահատման և ռիսկի բնութագրման փուլերից: Ռիսկի գնահատումը հիմնվում է առկա գիտական տվյալների վրա և իրականացվում է անկախ, օբյեկտիվ և թափանցիկ եղանակով:

5. Ռիսկի կառավարումն իրականացնում է լիազոր մարմինը, որի ընթացքում քննության են առնվում ռիսկի կառավարմանն ուղղված քաղաքականության հնարավոր միջոցները, դիտարկվում են ռիսկի գնահատման արդյունքները և այլ հիմնավոր գործոններ, և անհրաժեշտության դեպքում ընտրվում և կիրառվում են ռիսկի կանխմանը, վերացմանը կամ նվազեցմանն ուղղված համապատասխան գործողություններ, այդ թվում՝ վերահսկողության միջոցառումներ:

6. Ռիսկի մասին տեղեկատվության փոխանակումը ռիսկի վերլուծության գործընթացում ռիսկը գնահատողների, ռիսկը կառավարողների, սպառողների, տնտեսավարող սուբյեկտների, գիտական (ակադեմիական) շրջանակների ներկայացուցիչների և շահագրգիռ այլ կողմերի միջև վտանգի, ռիսկի, ռիսկին առնչվող գործոնների և ռիսկի վերաբերյալ ընկալումների մասին տեղեկությունների և կարծիքների փոխանակումն է, ներառյալ՝ ռիսկի գնահատման արդյունքների և ռիսկի կառավարման առնչությամբ ընդունված որոշումների վերաբերյալ բացատրությունները:

7. Այն դեպքերում, երբ առկա տեղեկատվության գնահատման հիման վրա հաստատվում է առողջության վրա վնասակար ազդեցության հնարավորությունը, բայց գիտական տվյալներով դա դեռևս ապացուցված չէ, ապա անվտանգության ապահովման նպատակով կարող են ձեռնարկվել ռիսկի կառավարման նախնական քայլեր՝ մինչև ավելի լայնածավալ ռիսկի գնահատման համար գիտական տեղեկատվության հետագա ստացումը:

8. Ռիսկերի նկարագրությունը և վերահսկողությունն ապահովելու նպատակով լիազոր մարմինը հավաքում և վերլուծում է տվյալներ, որոնք ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն ազդում են սննդամթերքի և կերի անվտանգության վրա:

Հոդված 8. Դիտարկումների իրականացումը

1. Դիտարկումն իրականացվում է լիազոր մարմնի ղեկավարի հրամանի հիման վրա, որտեղ նշվում են դիտարկում իրականացնող մարմնի անվանումը, դիտարկում իրականացնող անձի (անձանց) պաշտոնը, անունը, ազգանունը, դիտարկվող տնտեսավարող սուբյեկտի անվանումը (անունը, ազգանունը) և հասցեն, դիտարկման նպատակը, ժամանակահատվածը և դիտարկվող հարցերի շրջանակը:

2. Դիտարկումն իրականացվում է առանց նախնական ծանուցման: Դիտարկման իրականացման հրամանը նախքան դիտարկումն սկսելը ծանոթացման նպատակով

ներկայացվում է տնտեսավարող սուբյեկտի ղեկավարին կամ նրան փոխարինող պաշտոնատար անձին:

3. Դիտարկումն իրականացվում է «Հայաստանի Հանրապետությունում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով մշակված, հաստատված և հրապարակված ստուգաթերթով (այսուհետ՝ դիտարկման ստուգաթերթ):

4. Դիտարկում իրականացնող պաշտոնատար անձը (անձինք) լրացնում է (են) դիտարկման ստուգաթերթը 2 օրինակից, որի մեկ օրինակը դիտարկումն ավարտվելուց հետո տրվում է տնտեսավարող սուբյեկտին:

5. Լրացված դիտարկման ստուգաթերթը ստորագրում են դիտարկում իրականացնող պաշտոնատար անձը (անձինք) և տնտեսավարող սուբյեկտի ղեկավարը կամ նրան փոխարինող պաշտոնատար անձը:

6. Դիտարկման ընթացքում իրականացվում են՝

1) դիտարկման ստուգաթերթով սահմանված տվյալների հավաքում.

2) սննդամթերքի, սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող նյութերի մակնշմանը և պիտանիության ժամկետին ներկայացվող պահանջներին անհամապատասխանության դեպքում՝ իրացման (վաճառքի) կասեցում և ցուցումներ հայտնաբերված անհամապատասխանությունները վերացնելու վերաբերյալ.

3) կենդանական ծագման մթերքի պահման պայմանների անհամապատասխանության դեպքում՝ իրացման (վաճառքի) կասեցում և նմուշառում՝ լաբորատոր փորձաքննության համար.

4) պեստիցիդների և ազոտօրգանիկատների, ազոտը նյութի պարունակությունը, ինչպես նաև մակնշմանը ներկայացվող պահանջներին համապատասխանությունը պարզելու նպատակով նմուշառում՝ լաբորատոր փորձաքննության համար, անհամապատասխանության դեպքում՝ իրացման (վաճառքի) կասեցում.

5) անասնաբուժությունում օգտագործվող նյութերի կենդանական ծագման մթերքում մնացորդային քանակների հսկողության շրջանակներում՝ որոշակի կենդանական ծագման մթերքի տեսակներում որոշակի նյութերի առկայությունը, դրանց մնացորդային քանակները բացահայտելու նպատակով նմուշառում և լաբորատոր հետազոտության իրականացում:

7. Լաբորատոր փորձաքննության արդյունքում վտանգավոր ճանաչված և (կամ) պիտանիության ժամկետն անցած սննդամթերքը շուկայից հետ է կանչվում, ոչնչացվում կամ օգտահանվում է **Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կառավարության** սահմանած կարգով:

8. Կասեցման դեպքում դիտարկումն իրականացնող անձը կազմում է կասեցման վերաբերյալ վարչական ակտ, որտեղ նշվում են կասեցման հանգամանքները, պատճառը և ժամկետը: Կասեցման ժամկետը չի կարող գերազանցել լաբորատոր փորձաքննության համար նախատեսված առավելագույն ժամկետը:

9. Յուրաքանչյուր տնտեսավարող սուբյեկտի մոտ մեկ դիտարկման ժամկետը կարող է սահմանվել ոչ ավելի, քան 2 անընդմեջ աշխատանքային օր: Դիտարկման ընթացքում վերցված նմուշների փորձաքննության անցկացման դեպքում դիտարկման տևողությունը կասեցվում է այդ փորձաքննության ժամկետով:

10. Լիազոր մարմինը դիտարկման ընթացքում սննդամթերքի, սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող նյութերի մակնշման մեջ առկա տեղեկատվության համապատասխանությունը որոշելու նպատակով կարող է իրականացնել նաև հսկիչ

զնում, որի անցկացման կարգը սահմանում է **Հայաստանի Հանրապետության կառավարություն** **Կառավարությունը**:

11. Դիտարկման ընթացքում սույն հոդվածի 6-րդ մասի 2-րդ կետով նախատեսված անհամապատասխանությունները հայտնաբերելու դեպքում լիազոր մարմնի համապատասխան ստորաբաժանման ղեկավարը կամ տարածքային մարմնի ղեկավարը նախազգուշացնում է դիտարկվող սուբյեկտին սննդամթերքի անվտանգության, անասնաբուժության կամ բուսասանիտարիայի վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համապատասխան պահանջների խախտման մասին, տալիս հանձնարարականներ բացահայտված խախտումները վերացնելու վերաբերյալ՝ դրանց կատարման համար սահմանելով ժամկետներ:

12. Դիտարկվող սուբյեկտը տրված հանձնարարականի կատարման մասին պարտավոր է հանձնարարականի կատարման համար սահմանված ժամկետի ավարտից հետո՝ 2 աշխատանքային օրվա ընթացքում, գրավոր տեղեկացնել լիազոր մարմնին:

13. Դիտարկվող սուբյեկտի կողմից լիազոր մարմնի տրված հանձնարարականները սահմանված ժամկետում չկատարելը և (կամ) կատարման վերաբերյալ լիազոր մարմնին չտեղեկացնելը հիմք են տվյալ տնտեսավարող սուբյեկտում «Հայաստանի Հանրապետությունում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 4-րդ հոդվածի 3.1-ին մասի 1-ին կետով սահմանված կարգով ստուգում իրականացնելու և պատասխանատվության միջոցներ կիրառելու համար:

14. Դիտարկման արդյունքները տեղադրվում են լիազոր մարմնի պաշտոնական ինտերնետային կայքում:

15. Սույն հոդվածով սահմանված՝ դիտարկման ընթացքում հայտնաբերված խախտումների և անհամապատասխանությունների համար վարչական պատասխանատվության միջոցներ չեն կիրառվում:

Գ Լ ՈՒ Խ 3

ՄՆՆՂԱՄԹԵՐՔԻ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ, ԱՆԱՄՆԱԲՈՒԺՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԲՈՒՍԱՍԱՆԻՏԱՐԻԱՅԻ ՈՒՈՐՏՆԵՐՈՒՄ ՍԱՀՄԱՆԱՅԻՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՎԵՐԱՀՍԿՂՈՒԹՅՈՒՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՆԵԼՈՒ ԴԵՊԵՐՈՐ, ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՐ ԵՎ ԿԱՐԳՈՐ

Հոդված 13. Սահմանային պետական վերահսկողությունը

1. Սննդամթերքի, սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող նյութերի, անասնաբուժական և բուսասանիտարական հսկման ենթակա ապրանքների, ինչպես նաև պեստիցիդների և ագրոքիմիկատների ներմուծման կամ արտահանման կամ վերաարտահանման կամ տարանցիկ փոխադրման գործընթացներում պետական վերահսկողությունն իրականացնում է լիազոր մարմինը իր կազմում գործող տարածքային ստորաբաժանումների (սահմանային հսկիչ կետերի և մարզային կենտրոնների) միջոցով:

2. Սննդամթերքը, սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող նյութերը և անասնաբուժական պետական հսկման ենթակա ապրանքները ներմուծվում կամ արտահանվում կամ տարանցիկ փոխադրվում են համապատասխան երկրի լիազոր

մարմնի կողմից տրված ապրանքի տվյալ խմբաքանակի անվտանգությունը հավաստող փաստաթղթի առկայության դեպքում: Անվտանգությունը հավաստող փաստաթղթերի ցանկը սահմանում է **Հայաստանի Հանրապետության կառավարություն** **Կառավարությունը**:

3. Հսկիչ կետում ներմուծվող ապրանքի, բացառությամբ կենդանիների և սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող նյութերի, փաստաթղթային ստուգումը, զննումը և (կամ) նմուշառումն իրականացվում են **Հայաստանի Հանրապետության կառավարություն** **Կառավարության** սահմանած՝ Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծվող սննդամթերքի ռիսկայնության հիման վրա հսկողության մեթոդաբանությամբ սահմանված դեպքերում և կարգով:

4. Բուսասանիտարական հսկման ենթակա ապրանքների ներմուծումը թույլատրվում է բուսասանիտարական կանոնների պահանջներին դրանց համապատասխանությունը հավաստող՝ արտահանող երկրի լիազոր մարմնի տված բուսասանիտարական հավաստագրի առկայության դեպքում:

5. Արտահանման, վերաարտահանման բուսասանիտարական հավաստագրերը տրամադրվում են լիազոր մարմնի կողմից հաստատված բուսասանիտարական հսկման ենթակա ապրանքների ցանկին համապատասխան:

6. Բուսասանիտարական հավաստագրի ձևը հաստատում է **Հայաստանի Հանրապետության կառավարություն** **Կառավարությունը**:

7. Սննդամթերքի, սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող նյութերի, անասնաբուժական և բուսասանիտարական հսկման ենթակա ապրանքների, պեստիցիդների և ազոքսիմիկատների ներմուծմանը, արտահանմանը, վերաարտահանմանը և տարանցիկ փոխադրմանը ներկայացվող պահանջները սահմանում է **Հայաստանի Հանրապետության կառավարություն** **Կառավարությունը**:

(13-րդ հոդվածը խմբ., փոփ. 17.12.14 ՀՕ-237-Ն)

Հոդված 14. Ներմուծմանը, արտահանմանը և տարանցիկ փոխադրմանը ներկայացվող պահանջները

1. Ներմուծվող սննդամթերքը, սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող նյութերը, անասնաբուժական և բուսասանիտարական հսկման ենթակա ապրանքները պետք է բավարարեն սննդամթերքի անվտանգությունը կարգավորող իրավական ակտերի պահանջները, որոնք միջազգայնորեն ճանաչված են առնվազն որպես համարժեք կամ համապատասխանում են ներմուծող և արտահանող երկրների փոխհամաձայնեցված պահանջներին:

2. Արտահանվող սննդամթերքը, սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող նյութերը, անասնաբուժական և բուսասանիտարական հսկման ենթակա ապրանքները պետք է բավարարեն արտադրող և միջազգայնորեն ընդունված պահանջները, ինչպես նաև ներմուծող երկրի պահանջները, եթե դրանք ներկայացվել են:

3. Վտանգավոր սննդամթերքը, սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող նյութերը, անասնաբուժական (բացառությամբ կենդանիների) և բուսասանիտարական հսկման ենթակա ապրանքները կարող են արտահանվել կամ վերաարտահանվել միայն ներմուծող երկրի լիազոր մարմնի թույլտվությամբ, եթե

նախապես իրազեկվել է շուկայահանման հնարավորությունը բացառող պատճառների և հանգամանքների մասին:

4. Սննդամթերքի, սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող նյութերի, անասնաբուժական և բուսասանիտարական հսկման ենթակա ապրանքների ներմուծման, արտահանման և տարանցիկ փոխադրման գործընթացներն իրականացվում են սննդամթերքի անվտանգության բնագավառը կարգավորող Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված պահանջներին համապատասխան:

5. Սննդամթերքի, սննդամթերքի հետ շփվող նյութերի, անասնաբուժական և բուսասանիտարական հսկման ենթակա ապրանքների ներմուծման, արտահանման և տարանցիկ փոխադրման կարգը սահմանում է **Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կառավարությունը**:

6. Ներմուծող կամ արտահանող կամ տարանցիկ փոխադրող իրավաբանական և ֆիզիկական անձինք կամ անհատ ձեռնարկատերերը կարող են մինչև տասը օր պիտանիության ժամկետ ունեցող ապրանքի ժամանման (բեռնման) և տեսակի մասին նախապես՝ ժամանման օրվանից առնվազն երեք աշխատանքային օր առաջ, տեղեկացնել լիազոր մարմնին:

7. Եթե սահմանային պետական վերահսկողության շրջանակներում հայտնաբերվել է, որ ներմուծվող խմբաքանակը վտանգավոր կամ վնասակար է մարդու և կենդանիների առողջության համար, ապա տվյալ խմբաքանակի ներմուծումը կասեցվում է մինչև Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված միջոցների ձեռնարկումը:

8. Եթե արգելվում է ապրանքի ներմուծումը, ապա այդ մասին ծանուցվում է արտահանող երկրի իրավասու մարմնին, ինչպես նաև մաքսային մարմիններին:

9. Ներմուծման և արտահանման գործընթացներում սահմանային պետական վերահսկողության շրջանակներում կատարվում է ապրանքի խմբաքանակի փաստաթղթային և (կամ) լաբորատոր նույնականացում:

Հոդված 15. Ներմուծվող սննդամթերքի և կենդանական ծագման մթերքի զննման և ուղեկցող փաստաթղթերին համապատասխանության որոշման ու հաշվառման համար վճարի սահմանումը և վճարման կարգը

1. Լիազոր մարմնի կազմում գործող սահմանային հսկիչ կետի տեսուչը Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությունը համապատասխանությունը պարզելու նպատակով սահմանային անցումային կետում զննում է ներմուծվող սննդամթերքը և կենդանական ծագման մթերքը և որոշում ուղեկցող փաստաթղթերին համապատասխանությունը: Ջննման ընթացքում ուսումնասիրվում են միայն փաստաթղթեր, բացառությամբ **Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կառավարության** կողմից սահմանված դեպքերի:

2. Ներմուծվող սննդամթերքի և (կամ) կենդանական ծագման մթերքի զննման և ուղեկցող փաստաթղթերին համապատասխանության որոշման ու հաշվառման համար տնտեսավարող սուբյեկտից գանձվում է վճար՝

1) կես տոննայից մինչև մեկ տոննա քաշի համար՝ սահմանված նվազագույն աշխատավարձի չափով.

2) մեկ տոննան գերազանցող քաշի դեպքում՝ լրացուցիչ յուրաքանչյուր տոննայի համար երեք հարյուր դրամի չափով:

3. Մինչև կես տոննա քաշի համար վճար չի գանձվում:

4. Սույն հոդվածի 2-րդ մասի իմաստով քաշի մեկ միավոր է համարվում միևնույն իրավաբանական անձի կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ կողմից ներմուծվող սննդամթերքի և (կամ) կենդանական ծագման մթերքի միավորների որոշակի քանակություն, որն ուղեկցվում է մեկ ապրանքաուղեկից փաստաթղթով:

5. Սահմանված վայրերից և աշխատանքային ժամերից դուրս ներմուծվող սննդամթերքի և (կամ) կենդանական ծագման մթերքի վերաբերյալ լիազոր մարմնի կողմից իրականացվող գործառույթների կամ դրանց առանձին գործողությունների իրականացման համար տնտեսավարող սուբյեկտից վճարը գանձվում է սույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված դրույքաչափերի կրկնապատիկի չափով:

6. Ներմուծվող սննդամթերքի և (կամ) կենդանական ծագման մթերքի զննման և ուղեկցող փաստաթղթերին համապատասխանության որոշման ու հաշվառման համար գանձման ենթակա գումարը տնտեսավարող սուբյեկտը կամ նրա ներկայացուցիչը փոխանցում կամ վճարում է լիազոր մարմնի նյութական խրախուսման և համակարգի զարգացման ֆոնդի հատուկ հաշվին, ներմուծվող սննդամթերքի և (կամ) կենդանական ծագման մթերքի զննման և ուղեկցող փաստաթղթերին համապատասխանության որոշման ու հաշվառման գործողությունների ավարտից հետո՝ երեք բանկային օրվա ընթացքում:

7. Լիազոր մարմնի նյութական խրախուսման և համակարգի զարգացման ֆոնդի հատուկ հաշվում գոյացած միջոցներն օգտագործվում են լիազոր մարմնի կամ դրա պաշտոնատար անձանց վարչարարության հետևանքով պատճառված վնասի հատուցման (բացառությամբ պետական բյուջե գանձված գումարները պետական բյուջեի մուտքերի համապատասխան հաշիվներից վերադարձնելու դեպքերի), լիազոր մարմնի աշխատողների խրախուսման և համակարգի զարգացման, սույն մասի երկրորդ պարբերությունում նշված դեպքում վարչարարության հետևանքով պատճառված վնասի հատուցմանն ուղղված ~~Հայաստանի Հանրապետության կառավարության~~ ~~կառավարության~~ ~~կառավարության~~ ~~կառավարության~~ ֆոնդի կամ Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեի այլ միջոցների վերականգնման, ինչպես նաև ~~Հայաստանի Հանրապետության կառավարության~~ ~~կառավարության~~ ~~կառավարության~~ ~~կառավարության~~ սահմանած այլ ուղղությունների համար:

Լիազոր մարմնի խրախուսման և զարգացման ֆոնդի միջոցների անբավարարության դեպքում լիազոր մարմնի կամ դրա պաշտոնատար անձանց վարչարարության հետևանքով պատճառված վնասի հատուցումը կատարվում է ~~Հայաստանի Հանրապետության կառավարության~~ ~~կառավարության~~ ~~կառավարության~~ ~~կառավարության~~ ֆոնդի կամ Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեի այլ միջոցների հաշվին: Այդ նպատակով տրամադրված միջոցները վերականգնվում են լիազոր մարմնի խրախուսման և համակարգի զարգացման ֆոնդի միջոցների հաշվին՝ ~~Հայաստանի Հանրապետության կառավարության~~ ~~կառավարության~~ ~~կառավարության~~ ~~կառավարության~~ սահմանած կարգով: Ընդ որում, օրենքով սահմանված կարգով պաշտոնատար անձանց ներկայացված հետադարձ պահանջների բավարարումից ստացվող գումարներն ուղղվում են լիազոր մարմնի նյութական խրախուսման և համակարգի զարգացման ֆոնդի համալրմանը:

Լիազոր մարմնի նյութական խրախուսման և համակարգի զարգացման ֆոնդի միջոցների օգտագործման կարգը և առաջնահերթությունները սահմանում է **Հայաստանի Հանրապետության կառավարություն** **Կառավարությունը:**
(15-րդ հոդվածը խմբ. 20.12.17 ՀՕ-29-Ն)

Հոդված 16. Ներմուծվող սննդամթերքի և կենդանական ծագման մթերքի լաբորատոր փորձաքննությունը և փորձաքննության համար վճարման կարգը

1. Ներմուծվող սննդամթերքի փորձաքննության իրականացման դեպքերը և կարգը սահմանում է **Հայաստանի Հանրապետության կառավարություն** **Կառավարությունը:**

2. Փորձաքննություն կատարելու համար սննդամթերք ներմուծող տնտեսավարող սուբյեկտից գանձվում է փորձաքննության վճար՝ փորձաքննությունների գնացուցակի համաձայն:

3. Փորձաքննության վճարը փոխանցվում է լիազոր մարմնի հատուկ հաշվին, որը հետագայում փոխանցվում է փորձաքննություն կատարած կազմակերպություններին՝ յուրաքանչյուր փորձաքննության համար՝ գնացուցակով սահմանված չափով:

Հոդված 17. Բուսասանիտարական կարանտին հսկման ենթակա ապրանքների սահմանային պետական վերահսկողությունը

1. Հայաստանի Հանրապետությունում բուսասանիտարական կարանտին սահմանային պետական վերահսկողությունն իրականացվում է բուսասանիտարական պահանջներին բուսասանիտարական հսկման ենթակա ապրանքի համապատասխանությունը ստուգելու համար:

2. Բուսասանիտարական կարանտին սահմանային պետական վերահսկողությունն իրականացվում է հետևյալ հիմնական միջոցներով՝

- 1) փաստաթղթային ստուգում.
- 2) տրանսպորտային միջոցների զննում.
- 3) բուսասանիտարական հսկման ենթակա ապրանքների զննում.
- 4) բուսասանիտարական հսկման ենթակա ապրանքների ստուգազննում:

3. Բուսասանիտարական կարանտին սահմանային պետական վերահսկողության ենթակա է Հայաստանի Հանրապետության մաքսային տարածք ներմուծվող և այդ տարածքից արտահանվող բուսասանիտարական հսկման ենթակա ապրանքների յուրաքանչյուր խմբաքանակ:

4. Բուսասանիտարական հսկման ենթակա ապրանքների արտահանմանն ու ներմուծմանը ներկայացվող պահանջները սահմանում է **Հայաստանի Հանրապետության կառավարություն** **Կառավարությունը:**

**ՊԵՏԱԿԱՆ ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ԸՆԹԱՑՔՐՈՒՄ ԿԻՐԱՌՎՈՂ
ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ, ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿՈՒՄՆԵՐԸ ԵՎ
ՀԱՅՏՆԱԲԵՐՎԱԾ ԱՆՀԱՍԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԵՐԱՑՄԱՆ
ՌԴՂՈՒԹՅԱՍԻ ԶԵՌՆԱՐԿՎՈՂ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ**

**Հոդված 19. Սահմանափակումների կիրառումը և հայտնաբերված
անհամապատասխանությունների վերացման ուղղությամբ
ձեռնարկվող միջոցները**

1. Պետական վերահսկողության ընթացքում սննդամթերքի անվտանգության, անասնաբուժության և բուսասանիտարիայի ոլորտները կարգավորող իրավական ակտերի պահանջների խախտումներ հայտնաբերվելու դեպքում լիազոր մարմինը կիրառում է սույն հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված սահմանափակումներ, հայտնաբերված խախտումների վերացման վերաբերյալ տալիս է հանձնարարականներ (կարգադրագրեր) և (կամ) առաջադրանքներ՝ սահմանելով կատարման ժամկետներ:

2. Լիազոր մարմինը՝

1) փոխադրման, պահպանման կամ իրացման փուլերում վտանգավոր սննդամթերք, սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող վտանգավոր նյութեր հայտնաբերելու դեպքերում որոշում է ընդունում դրանց իրացումն արգելելու, շուկայից հետ կանչելու, ոչնչացնելու կամ այլ կերպ այն չեզոքացնելու (օգտահանելու) մասին:

2) սույն օրենքի 25-րդ հոդվածով սահմանված կարգով և դեպքերում որոշում է ընդունում արտադրությունը կամ արտադրության առանձին գործառույթները կասեցնելու մասին:

3) օրենքով սահմանված դեպքերում և կարգով կասեցնում կամ արգելում է սննդամթերքի, սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող, անասնաբուժական և բուսասանիտարական հսկման ենթակա ապրանքների, պեստիցիդների և ագրոքիմիկատների շուկայահանումը, ներմուծումը, արտահանումը կամ տարանցիկ փոխադրումը:

4) արգելում է առանց լաբորատոր փորձաքննությունների տվյալների կամ փաստաթղթերի ուսումնասիրության հիման վրա տրված եզրակացության նորահայտ, ճառագայթահարմամբ մշակված, Հայաստանի Հանրապետությունում առաջին անգամ արտադրված կամ օգտագործվող սննդամթերքի, սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող նյութերի ներմուծումը, կիրառումը, սննդամթերքի մշակումը և արտադրությունը:

5) արձակում է սննդամթերքի, սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող նյութերի ոչնչացման կամ օգտահանման կարգադրագրեր, եթե վերջիններս վտանգավոր են կամ վնասակար են առողջությանը կամ պիտանի չեն ըստ նշանակության օգտագործման համար, և ներմուծվող ապրանքը հնարավոր չէ վերադարձնել:

6) Հայաստանի Հանրապետությունում չգրանցված, ժամկետանց, արգելված պեստիցիդների և ագրոքիմիկատների հայտնաբերման դեպքում որոշում է ընդունում Հայաստանի Հանրապետությունում չգրանցված, ժամկետանց, արգելված պեստիցիդների և ագրոքիմիկատների իրացումն արգելելու, շուկայից հետ կանչելու,

ոչնչացնելու կամ այլ կերպ չեզոքացնելու մասին, ինչպես նաև վերահսկողություն է իրականացնում այդ աշխատանքների կատարման նկատմամբ:

7) Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով և դեպքերում պարտադիր նախնական և պարբերական բժշկական զննություն չանցնելու կամ այդ անձանց սանիտարական (բժշկական) գրքույկի բացակայության կամ սահմանված կարգով լրացված չլինելու դեպքում լիազոր մարմինը որոշում է ընդունում տվյալ անձանց աշխատանքի չթույլատրելու մասին՝ մինչև խախտումը վերացնելը:

3. Կենդանիների առողջության պաշտպանության նպատակով լիազոր մարմինը կիրառում է սահմանափակման և ոչնչացման հետևյալ միջոցները՝

1) կենդանիների մեկուսացում:

2) կարանտին:

3) կենդանիների և բեղմնավորիչ նյութերի, կենդանական ծագման հումքի և մթերքի, կերատեսակների, համակցված կերերի և չվարակազերծվող թափոնների ոչնչացում:

4) կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքի տնօրինում և պահեստավորում կամ ոչնչացում:

5) ախտորոշման նպատակով կենդանիների սպանդ:

6) կենդանիների սանիտարական սպանդ:

7) վարակի տարածման և վերացման գործընթացում անհրաժեշտ թափառող շների, կատուների և վայրի այլ կենդանիների անասնաբուժասանիտարական անվտանգության պայմանների ապահովմամբ հեռացում, մեկուսացում կամ ոչնչացում:

4. Սույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված սահմանափակումների վերաբերյալ որոշումներ լիազոր մարմնի անունից ընդունում է լիազոր մարմնի ղեկավարը, նրա համապատասխան տեղակալը (ները), պետական վերահսկողություն իրականացնող համապատասխան ստորաբաժանման կամ տարածքային մարմնի ղեկավարները:

5. Սույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված սահմանափակումները ստուգման վերաբերյալ վարույթի շրջանակներում կիրառվում են օրենքով սահմանված կարգով իրականացված ստուգման արդյունքներով կազմված ակտի հիման վրա:

6. Սննդամթերքը, սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող նյութերը, անասնաբուժական (բացառությամբ կենդանիների) և բուսասանիտարական հսկման ենթակա ապրանքները, պեստիցիդները և ագրոքիմիկատները պիտանիության ժամկետի, մակնշման, պահպանման պայմանների, ինչպես նաև լաբորատոր հետազոտությունների արդյունքներով հայտնաբերված տեխնիկական կանոնակարգերով նախատեսված պահանջներին չհամապատասխանելու դեպքերում օրենքով սահմանված կարգով իրականացվող ստուգման ընթացքում՝ ստուգում իրականացնող պաշտոնատար անձի (տեսուչի) գրավոր եզրակացության հիման վրա ընդունվում են ապրանքի իրացումը կասեցնելու մասին կարգադրագրեր, որոնք գործում են մինչև հայտնաբերված խախտման վերացումը կամ ստուգման ակտի ընդունումը:

7. Սույն հոդվածով նախատեսված սահմանափակումները կարող են կիրառվել սույն օրենքի 20-րդ հոդվածով սահմանված պատասխանատվության միջոցների հետ զուգահեռ:

(19-րդ հոդվածը լրաց. 17.12.14 ՀՕ-237-Ն)

Հոդված 20. Լիազոր մարմնի կողմից պատասխանատվության միջոցների կիրառման կարգը

1. Պետական վերահսկողության արդյունքում սննդամթերքի անվտանգության, անասնաբուժության և բուսասանիտարիայի ոլորտների օրենսդրության պահանջների խախտման դեպքում լիազոր մարմնի ղեկավարը, նրա համապատասխան տեղակալները, ինչպես նաև լիազոր մարմնի պետական վերահսկողություն իրականացնող համապատասխան ստորաբաժանման կամ տարածքային մարմինների ղեկավարները պետք է կիրառեն պատասխանատվության միջոց կամ նախազգուշացում:

2. Պատասխանատվության միջոց կիրառելիս հաշվի են առնվում տվյալ իրավախախտման բնույթը, տևողությունը, իրավախախտման հնարավոր կամ փաստացի ազդեցությունը սպառողների շահերի վրա, տվյալ տնտեսավարող սուբյեկտի կողմից սննդամթերքի անվտանգության, անասնաբուժության և բուսասանիտարիայի ոլորտների օրենսդրության պահանջների խախտումների կրկնակիությունը, տնտեսավարող սուբյեկտի դիտավորության աստիճանը, տնտեսավարող սուբյեկտի կողմից իրավախախտում կատարելու շարժառիթները և հանգամանքները, տնտեսավարող սուբյեկտի վրա նշանակվող տուգանքի հնարավոր ազդեցությունը, տվյալ տնտեսավարող սուբյեկտի գործունեության ոլորտը:

3. Նախազգուշացումը տրվում է սննդամթերքի անվտանգության, անասնաբուժության և բուսասանիտարիայի ոլորտների օրենսդրության պահանջների հնարավոր խախտումները կանխելու նպատակով:

Գ Լ ՈՒ Խ 5

**ՊԵՏԱԿԱՆ ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆ ԻՐԱՎԱՆԱՑՆՈՂ ԱՆՁԻ (ԱՆՁԱՆՑ),
ՏՆՏԵՍԱՎԱՐՈՂ ՍՈՒՐՅԵԿՏԻ ՂԵԿԱՎԱՐԻ ԿԱՍՆՐԱՆ ՓՈԽԱՐԻՆՈՂ
ՊԱՇՏՈՆԱՏԱՐ ԱՆՁԻ (ԱՆՁԱՆՑ) ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԸ ԵՎ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ**

Հոդված 21. Պետական վերահսկողություն իրականացնող պաշտոնատար անձանց իրավունքներն ու պարտականությունները

1. Պետական վերահսկողություն իրականացնող պաշտոնատար անձինք իրավունք ունեն`

1) իրենց իրավասության սահմաններում ընդունելու որոշումներ, այդ թվում` արգելելու սննդամթերքի, սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող նյութերի, անասնաբուժական կամ բուսասանիտարական հսկման ենթակա ապրանքների, ինչպես նաև պեստիցիդների և ազրոքիմիկատների ներմուծումը, արտահանումը և տարանցիկ փոխադրումը:

2) ծառայողական պարտականությունները կատարելիս ստանալու անհրաժեշտ տեղեկություններ, բացատրություններ, փաստաթղթեր, պատճեններ, լուսապատճեններ, իրեր, փորձանմուշներ և գործին վերաբերող այլ նյութեր: Փաստաթղթերը տնտեսավարող սուբյեկտից վերցվում են հանձնման ընդունման

ակտով: Տնտեսավարող սուբյեկտի ղեկավարին հանձնվում է փաստաթղթի պատճենի՝ լիազոր մարմնի կնիքով հաստատված օրինակը:

3) հանձնարարություններ և առաջադրանքներ տալու տնտեսավարող սուբյեկտներին՝ պետական վերահսկողության ընթացքում հայտնաբերված խախտումների և անհամապատասխանությունների վերացման վերաբերյալ, դրանց կատարման համար սահմանելով ժամկետներ՝ համաձայնեցված տնտեսավարող սուբյեկտի հետ:

4) ծառայողական պարտականությունների կատարման նպատակով մուտք գործելու տնտեսավարող սուբյեկտների համապատասխան շենքը (արտադրամաս, պահեստ և այլ շինություններ), այնտեղ կատարելու ստուգում, դիտարկում, մշտադիտարկում՝ սննդամթերքի անվտանգության, անասնաբուժության և բուսասանիտարիայի ոլորտները կարգավորող օրենսդրության պահանջների կատարումը և պահպանումը պարզելու նպատակով, ինչպես նաև կենդանիների առողջության պաշտպանության նպատակով մուտք գործելու անասնապահական ֆերմաներ, կենդանիների պահման վայրեր և շինություններ, սպանդանոցներ, տեղանքներ, որտեղ աճեցվում են վայրի կենդանիներ, կենդանիների հիվանդությունների կանխարգելման, բուժման, ախտորոշման, փորձարկման, գիտահետազոտական աշխատանքի կատարման վայրեր, արոտավայրեր և ջրելատեղեր, շուկաներ և վայրեր, որտեղ անցկացվում են կենդանիների մրցույթներ կամ ցուցահանդեսներ կամ վաճառք:

5) պետական վերահսկողության ընթացքում սննդամթերքի անվտանգության, անասնաբուժության և բուսասանիտարիայի ոլորտները կարգավորող իրավական ակտերի պահանջների խախտումների հայտնաբերման, ինչպես նաև սննդամթերքի, սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող նյութերի, անասնաբուժական կամ բուսասանիտարական հսկման ենթակա ապրանքների, պեստիցիդների և ագրոքիմիկատների վտանգավոր լինելու վերաբերյալ փաստացի հիմնավորված կասկածների դեպքում իրենց իրավասությունների շրջանակներում կիրառելու սահմանափակումներ:

6) պետական վերահսկողության ընթացքում ծագող հատուկ գիտելիքներ պահանջող հարցերի պարզաբանման համար ներգրավելու փորձագետների:

7) Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով կատարելու նմուշների ընտրություն և նմուշառում՝ փորձաքննություն կամ գործերի քննություն իրականացնելու նպատակով:

8) իրենց իրավասությունների շրջանակներում իրականացնելու տրանսպորտային միջոցների, դրանցով տեղափոխվող ապրանքների զննություն՝ սննդամթերքի անվտանգության, անասնաբուժության և բուսասանիտարիայի ոլորտները կարգավորող իրավական ակտերին դրանց համապատասխանությունը պարզելու նպատակով:

9) նախաձեռնելու կենդանիների հիվանդությունների կանխարգելման և վերացման միջոցառումներ՝ իմունականխարգելումներ և քիմիականխարգելումներ, քիմիաթերապիա և իմունաթերապիա, ախտահանություն, միջատազերծում և կրծողների դեմ պայքար, ինչպես նաև հիվանդությունների տարածման վերահսկման նպատակով հիմնելու կենդանիների պաշտպանված գոտիներ:

10) սահմանային վերահսկողության ընթացքում լրացնելու և տրամադրելու անասնաբուժական ուղեկցող փաստաթղթեր:

11) կազմակերպելու սպառնաճառ համար ոչ պիտանի կենդանական ծագման հումքի և մթերքի ոչնչացման միջոցառումներ:

12) սահմանելու և վերահսկելու կենդանական ծագման կողմնակի արտադրանքի տնօրինման, պայմանական պիտանի կենդանական ծագման հումքի և մթերքի օգտագործման կամ ոչնչացման գործընթացները:

13) անասնահամաճարակային մշտադիտարկման, դիտարկման և ստուգումների ընթացքում իրականացնելու կենդանիների նախասպանդային զննում, սպանոց ստացված մսեղիքի և սպանդային այլ մթերքի հետսպանդային զննում, անասնահամաճարակային ուսումնասիրություններ և վերլուծություն, կենդանիների կլինիկական ախտորոշիչ հետազոտություններ՝ հիվանդության առաջացման պատճառների հայտնաբերման նպատակով:

14) իրականացնելու անասնաբուժական պետական վերահսկողության ենթակա ապրանքների ստուգազննումներ՝ ակնադիտային զննում և ուղեկցող փաստաթղթերին համապատասխանություն:

15) սույն օրենքով և այլ իրավական ակտերով սահմանված այլ լիազորություններ:

2. Պետական վերահսկողություն իրականացնող պաշտոնատար անձինք պարտավոր են՝

1) կատարել Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության, օրենքների և իրավական այլ ակտերի պահանջները:

2) ապահովել մասնագիտական և ծառայողական պարտականությունների կատարման համար անհրաժեշտ գիտելիքներ:

3) կատարել Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ իրենց վերապահված պարտականությունները լրիվ, ճշգրիտ և ժամանակին:

4) կատարել վերահաս մարմինների և պաշտոնատար անձանց՝ սահմանված կարգով ընդունած հրամաններն ու որոշումները, տրված կարգադրություններն ու ցուցումները:

5) սահմանված կարգով և ժամկետներում առաջարկությունները, դիմումները և բողոքները քննության առնել և դրանց ընթացք տալ:

6) պահպանել Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված պահանջները՝ պետական, ծառայողական կամ օրենքով պահպանվող այլ գաղտնիք պարունակող փաստաթղթերի հետ աշխատելու ընթացքում, այդ թվում՝ ծառայությունը դադարեցնելուց հետո:

7) ծառայողական պարտականությունները կատարելիս չխոչընդոտել տնտեսավարող սուբյեկտների բնականոն գործունեությանը:

8) պահպանել տնտեսավարող սուբյեկտի՝ օրենքներով և այլ իրավական ակտերով սահմանված իրավունքներն ու շահերը:

9) տնտեսավարող սուբյեկտի պաշտոնատար անձանց ծանոթացնել իրենց իրավունքներին և պարտականություններին:

10) անասնաբուժական վերահսկողություն իրականացնելիս ունենալ նմուշային անձնական կնիք:

11) վարակիչ հիվանդության առկայության կասկածի մասին անմիջապես ծանուցել լիազոր մարմնին:

12) անասնաբուժական վերահսկողություն իրականացնելիս աշխատանքային պարտականություններն իրականացնել համազգեստով:

13) մասնակցել որակավորման և վերապատրաստման ուսուցումներին:

14) առողջապահության մարմիններին տրամադրել պետական վերահսկողության ընթացքում մարդկանց առողջությանը վերաբերող բացահայտված խախտումների մասին համապատասխան տեղեկատվություն և աջակցել նրանց աշխատանքներին:

3. Լիազոր մարմնի պաշտոնատար անձի անօրինական գործողությունների հետևանքով տնտեսավարող սուբյեկտներին պատճառված վնասը հատուցում է լիազոր մարմինը՝ օրենքով սահմանված կարգով:

4. Պետական վերահսկողություն իրականացնող անձի (անձանց) համար սույն օրենքով, այլ օրենքներով ու իրավական ակտերով կարող են սահմանվել նաև այլ իրավունքներ և պարտականություններ:

—
Հոդված 22. Տնտեսավարող սուբյեկտի պաշտոնատար անձանց իրավունքները և պարտականությունները

—
1. Տնտեսավարող սուբյեկտի պաշտոնատար անձն իրավունք ունի՝

1) արգելելու պետական վերահսկողությունը (փաստաթղթեր տրամադրելը), եթե վերահսկողություն իրականացնող պաշտոնատար անձինք խախտել են սույն օրենքի պահանջները՝ այդ մասին նույն օրը գրավոր ծանուցելով լիազոր մարմնին:

2) ծանոթանալու ստուգումների ակտերին:

3) ներկայացնելու բացատրություններ, պարզաբանումներ, հարուցելու միջնորդություններ, օրենքով սահմանված կարգով բողոքարկելու պետական վերահսկողություն իրականացնող անձանց գործողությունները:

4) պահանջելու պետական վերահսկողություն իրականացնող անձանց ապօրինի գործողությունների հետևանքով պատճառված վնասի հատուցում:

5) չկատարելու պետական վերահսկողություն իրականացնող անձանց իրավասություններից, ինչպես նաև ստուգման նպատակներից և ծրագրերից չբխող պահանջներ:

6) տնտեսավարող սուբյեկտի շահերի պաշտպանության նպատակով՝ պետական վերահսկողության ցանկացած փուլում պետական վերահսկողությանը մասնակից դարձնելու մասնագետների, փորձագետների, աուդիտորների, փաստաբանների:

2. Տնտեսավարող սուբյեկտի պաշտոնատար անձը պարտավոր է՝

1) չխոչընդոտել պետական վերահսկողության ընթացքին, կատարել պետական վերահսկողություն իրականացնող անձանց օրինական պահանջները:

2) պետական վերահսկողություն իրականացնող պաշտոնատար անձի պահանջով ներկայացնել պահանջվող փաստաթղթերը, տվյալները, տրամադրել դրանց լուսապատճենները (լուսապատճենահանման ծախսերը կատարվում են պետական վերահսկողություն իրականացնող մարմնի կողմից), կրկնօրինակները և այլ տեղեկություններ: Պահանջը վերանախում պես, բայց ոչ ուշ երեք տարուց, փաստաթղթերը վերադարձվում են տնտեսավարող սուբյեկտին:

3) անհրաժեշտ պայմաններ ստեղծել պետական վերահսկողություն իրականացնող անձանց գործունեության համար:

4) սահմանված ժամկետում կատարել պետական վերահսկողության արդյունքներով հայտնաբերված խախտումների և անհամապատասխանությունների վերացման վերաբերյալ տրված հանձնարարականներն ու առաջադրանքները՝ այդ

մասին գրավոր տեղեկացնելով պետական վերահսկողություն իրականացնող մարմնին:

5) ապահովել օրենսդրությամբ սահմանված բուսասանիտարական կանոնների և նորմերի կատարումը:

6) չխոչընդոտել լիազոր մարմնի կողմից ուսումնասիրությունների և բուսասանիտարական այլ միջոցառումների իրականացմանը:

7) բուսասանիտարական ստուգման անցկացման համար օրենսդրությամբ սահմանված կարգով տրամադրել փորձանմուշներ:

8) ապահովել բույսերի, բուսական արտադրանքի և կարգավորվող առարկաների վնասակար օրգանիզմների կանխարգելմանն ու վարակի օջախների վերացմանն ուղղված միջոցառումների իրականացումը:

9) բույսեր, բուսական արտադրանք և այլ կարգավորվող առարկաներ ներմուծել, արտահանել, վերաարտահանել կամ տարանցիկ փոխադրումն իրականացնել սույն օրենքին և այլ իրավական ակտերին համապատասխան:

10) ներմուծել բուսասանիտարական հսկողության ենթակա բույսեր, բուսական արտադրանք և այլ կարգավորվող առարկաներ, արտահանող երկրի բուսասանիտարական հավաստագրի, ներմուծող սուբյեկտի բուսասանիտարական հաշվառման վկայականի կամ դրա պատճենի առկայությամբ:

11) սերմնանյութը և տնկանյութը ներմուծել նաև որակի վկայականի առկայության դեպքում:

12) ներմուծել, արտահանել, արտադրել, վերանշակել, իրացնել և տեղափոխել միայն բուսասանիտարական զննման, ստուգման կամ փորձաքննության ենթարկված բույսեր, բուսական արտադրանք և կարգավորվող առարկաներ:

13) ներմուծել, արտահանել և իրացնել Հայաստանի Հանրապետությունում գրանցված, օգտագործման համար թույլատրված և պահանջվող բնութագրին համապատասխանող պեստիցիդներ և ագրոքիմիկատներ:

14) պահպանել արտադրության ներմուծման և շրջանառության փուլերում պեստիցիդներին և ագրոքիմիկատներին ներկայացվող պահանջները:

15) ախտահանության, միջատազերծման և կրծողազերծման իրականացման ընթացքում օգտագործել Հայաստանի Հանրապետությունում գրանցված, օգտագործման համար թույլատրված պեստիցիդներ և ագրոքիմիկատներ:

16) մարդկանց և կենդանիների առողջությանը սպառնացող վտանգի մասին անհապաղ տեղեկացնել անասնաբուժական ծառայությանը և առողջապահության ոլորտի լիազոր մարմնին:

—
Հոդված 23. Պետական վերահսկողություն իրականացնող պաշտոնատար անձանց գործողությունների (անգործության) բողոքարկումը
—

1. Պետական վերահսկողություն իրականացնող պաշտոնատար անձանց գործողությունները կարող են բողոքարկվել վերադասության կամ դատական կարգով՝ օրենքով սահմանված ժամկետում:

2. Պետական վերահսկողություն իրականացնող պաշտոնատար անձանց գործողությունների բողոքարկումը չի հանգեցնում բողոքարկվող գործողությունների կասեցմանը, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերի:

—

Հոդված 24. Սննդի օպերատորի պատասխանատվությունը վտանգավոր սննդամթերքի, սննդամթերքի հետ շփվող վտանգավոր նյութերի համար

1. Եթե սննդի օպերատորը պարզել է կամ հիմքեր ունի ենթադրելու, որ իր կողմից շրջանառության մեջ դրված սննդամթերքը կարող է վնաս պատճառել մարդու առողջությանը, ապա նա պետք է անհապաղ տեղեկացնի լիազոր մարմնին իր ձեռնարկած միջոցառումների մասին՝ վերջնական սպառողի համար ռիսկը կանխարգելելու նպատակով:

2. Սննդամթերքի արտադրության և դրանք շրջանառող սննդի օպերատորը լիազոր մարմնի և այլ շահագրգիռ մարմինների հետ համատեղ կազմակերպում է միջոցառումներ իր առաքած սննդամթերքի հետ կապված ռիսկի կանխարգելման կամ նվազեցման ուղղությամբ:

3. Մանրածախ առևտրի կամ իրացման ոլորտներում գործունեություն իրականացնող սննդի օպերատորը կազմակերպում և իրականացնում է անվտանգության պահանջներին չհամապատասխանող ապրանքների հետկանչման գործընթացը և սննդամթերքի անվտանգությունն ապահովելու նպատակով համագործակցում է արտադրողների, վերամշակողների և լիազոր մարմնի ու շահագրգիռ այլ մարմինների հետ, ինչպես նաև տրամադրում անհրաժեշտ տեղեկատվություն սննդամթերքի հետագծելիության վերաբերյալ:

4. Եթե սննդի օպերատորը պարզել է կամ հիմքեր ունի ենթադրելու, որ ներմուծված, արտադրված, վերամշակված, պատրաստված կամ իր վաճառած ապրանքը չի համապատասխանում անվտանգության պահանջներին, ապա նա անմիջապես սկսում է այդ սննդամթերքի՝ շուկայից հետկանչման գործընթացը՝ կատարելով հետևյալը՝

1) տվյալ խմբաքանակի սննդամթերքը, սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող նյութերը ենթարկել առանձին հաշվառման ու պահման:

2) այդ մասին տեղեկացնել լիազոր մարմնին, տվյալ սննդամթերքի, սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող նյութերի մատակարարին, ձեռք բերողին:

5. Եթե վտանգավոր սննդամթերքը հասել է սպառողին, ապա սննդի օպերատորը Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով պատշաճ և արդյունավետ տեղեկացնում է սպառողներին հետկանչման պատճառների մասին՝ նախազգուշացնելով սպառողներին վտանգավոր սննդամթերքի, սննդամթերքի հետ շփվող վտանգավոր նյութերի ներկայացրած ռիսկերի մասին և, անհրաժեշտության դեպքում, հետ է կանչում արդեն առաքված ապրանքը, եթե անվտանգության բարձր մակարդակի ապահովման համար այլ միջոցները բավարար ազդեցություն չունեն:

6. Եթե վտանգավոր սննդամթերքը, սննդամթերքի հետ շփվող վտանգավոր նյութերը իրացվել են սպառողներին, ապա սննդի օպերատորը պարտավոր է հետ վերցնել այդ սննդամթերքը, սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող նյութերը և «Սպառողների իրավունքների պաշտպանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով բավարարել նրանց պահանջները:

7. Վտանգավոր սննդամթերք, սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող վտանգավոր նյութեր տնօրինողը պարտավոր է սկսել հետկանչման

գործընթացն ինքնուրույն կամ լիազոր մարմնի պահանջով: Վտանգավոր սննդամթերքի, սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող վտանգավոր նյութերի հետկանչումը, փորձաքննությունը, փոխադրումը, պահումը, օգտահանումը կամ ոչնչացումը կատարվում են տվյալ ապրանքը տնօրինողի միջոցների հաշվին:

8. Լիազոր մարմինն իրականացնում է հայտնաբերված վտանգավոր սննդամթերքի, սննդամթերքի հետ շփվող վտանգավոր ամբողջ խմբաքանակի՝ շուկայից հետկանչման գործընթացի վերահսկողությունը և դրա շրջանառության հետ կապված ռիսկի տեսակի, ծավալի և աստիճանի վերլուծությունը, ինչպես նաև այդ մասին, ըստ անհրաժեշտության, զանգվածային լրատվության միջոցներով իրազեկում է ազգաբնակչությանը:

8. Վտանգավոր սննդամթերքի, սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող նյութերի խմբաքանակը ենթակա է առանձին հաշվառման ու պահման՝ հետագայում ~~Հայաստանի Հանրապետության կառավարության~~ **Կառավարության** սահմանած կարգով օգտահանելու կամ ոչնչացնելու համար:

9. Տնտեսավարող սուբյեկտը օրենքով սահմանված կարգով պատասխանատվություն է կրում արտադրության և վերամշակման փուլերում վտանգավոր սննդամթերք թողարկելու համար: Վտանգավոր սննդամթերքի, սննդամթերքի հետ շփվող վտանգավոր նյութերի հետկանչումը, փորձաքննությունը, փոխադրումը, վերարտահանումը, պահումը, օգտահանումը կամ ոչնչացումը, վտանգի աղբյուրի վերացումը կատարվում են ~~Հայաստանի Հանրապետության կառավարության~~ **Կառավարության** սահմանած կարգով:

Գ Լ ՈՒ Խ 6

ՄՆՆԴԱՄԹԵՐՔԻ, ՄՆՆԴԱՄԹԵՐՔԻ ՀԵՏ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՇՓՄԱՆ ՄԵՋ ԳՏՆՎՈՂ ՆՅՈՒԹԵՐԻ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հոդված 26. Սննդամթերքի, սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող նյութերի նմուշառման և լաբորատոր փորձարկման մեթոդները

1. Սննդամթերքի, սննդամթերքի հետ անմիջական շփման մեջ գտնվող նյութերի պետական վերահսկողության շրջանակում իրականացվող նմուշառման և լաբորատոր փորձարկման մեթոդները պետք է համապատասխանեն Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության պահանջներին, իսկ դրանց բացակայության դեպքում՝ միջազգային ստանդարտներին և ուղեցույցներին:

2. Նմուշառման և լաբորատոր փորձարկման մեթոդները բնութագրվում են հետևյալ չափանիշներով՝

- 1) ճշգրտություն.
- 2) կիրառելիություն.
- 3) բացահայտման սահմանի առկայություն.
- 4) հատկորոշման սահմանի առկայություն.
- 5) հստակություն.
- 6) կրկնելիություն.
- 7) վերարտադրողականություն.

- 8) վերականգնում.
- 9) ընտրողականություն.
- 10) զգայունություն.
- 11) գծայնություն.
- 12) չափագրումների անձշտություն.
- 13) այլ չափանիշներ (պահանջ առաջանալու դեպքում՝ ընտրված չափանիշներ):

3. Նմուշառման և լաբորատոր փորձարկման մեթոդները, դրանց կատարողականի չափանիշները, չափումների ճշգրտությունը և միասնականությունը կարող են օգտագործվել վեճերի լուծման համար:

4. Նմուշառումն իրականացվում է համաձայն ~~Հայաստանի Հանրապետության~~ ~~Կառավարության~~ ~~Կառավարության~~ հաստատած կարգի:

Հոդված 27. Փորձարկման արձանագրությունը

1. Լաբորատոր փորձաքննությունները և դրանց արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության տրամադրումն իրականացվում են լիազոր մարմնի միջոցով: Եզրակացությունը պետք է ներառի անհամապատասխանությունը նորմատիվ փաստաթղթերին, ինչպես նաև օգտահանման հնարավորությունը կամ ոչնչացումը:

2. Լաբորատոր փորձաքննության արդյունքների վիճարկման դեպքում ազգային ռեֆերենս փորձարկման լաբորատորիայի տված արձանագրությունը համարվում է վերջնական:

Հոդված 28. Ազգային ռեֆերենս փորձարկման լաբորատորիաները

1. Սննդամթերքի անվտանգության, անասնաբուժության և բուսասանիտարիայի ոլորտներում ազգային ռեֆերենս փորձարկման լաբորատորիան նշանակվում է ~~Հայաստանի Հանրապետության~~ ~~Կառավարության~~ ~~Կառավարության~~ սահմանած կարգով:

2. Ազգային ռեֆերենս փորձարկման լաբորատորիան պետք է՝

1) իր լիազորությունների սահմաններում՝ համարգործակցի փորձարկման այլ լաբորատորիայի կամ լաբորատորիաների հետ.

2) իր լիազորությունների սահմաններում՝ նմուշների փորձարկման և արդյունքների վերլուծության համար համակարգի փորձարկման այլ լաբորատորիայի գործունեությունը.

3) ըստ պահանջի, իրականացնի նմուշների համեմատական փորձարկումների կազմակերպում փորձարկում իրականացնող լաբորատորիաների միջև և համեմատական փորձարկումների կատարման ժամկետների հսկողություն.

4) իրականացնի գործունեության արդյունքում ստացվող տեղեկատվության դասակարգում և գործունեության էլեկտրոնային համակարգի ստեղծում և վարում.

5) իրականացնի լիազոր մարմնին և փորձարկման այլ լաբորատորիաներին տեղեկատվության տրամադրում.

6) իրականացնի լիազոր մարմնին գիտական և տեխնիկական աջակցության ապահովում:

3. Ազգային ռեֆերենս փորձարկման լաբորատորիան՝

1) համակարգում է ախտորոշման և անվտանգության բացահայտմանն ուղղված փորձաքննությունների իրականացման գիտահետազոտական նոր մեթոդները.

2) կիրառում է միջազգային ընդունված չափորոշիչներ և մեթոդներ, ապահովում դրանց ներդրման գործընթացը.

3) կատարում է լաբորատոր հետազոտությունների վիճարկելի արդյունքների պաշտոնական հաստատումը կամ հերքումը.

4) իրականացնում է լաբորատորիաների մեթոդական ղեկավարում և հսկողություն`

ա. ստանդարտների և հետազոտման մեթոդների կիրառման համակարգում,

բ. հետազոտությունների որակի հավաստման համար,

գ. ստանդարտ մեթոդների կիրառման հավաստմամբ` կենդանիների հիվանդությունների ախտորոշման, կենդանական ծագման հումքի և մթերքի, կերատեսակների, անասնաբուժական դեղամիջոցների անվտանգության ապահովման նպատակով,

դ. ստանդարտ հետազոտական նյութերի և ստանդարտ նմուշների ապահովման գործում,

ե. տեխնիկական աջակցության հարցում,

զ. այլ լաբորատորիաների կողմից ստացված արդյունքների վերաբերյալ ընտրողական հետազոտությունների միջոցով,

է. երկրի լաբորատորիաների համար միջլաբորատոր ուսումնասիրությունների նախապատրաստում և կազմակերպում, միջազգային և միջպետական համագործակցության շրջանակներում հետազոտական լաբորատոր հետազոտություններին և ուսումնասիրություններին մասնակցություն,

ը. անասնաբուժական լաբորատորիաների աշխատակազմի որակավորման և որակավորման բարելավման դասընթացների հարցերում.

5) իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված այլ լիազորություններ:

4. Ազգային ռեֆերենս փորձարկման լաբորատորիան համագործակցում է միջազգային և տարածաշրջանային փորձարկման այլ ռեֆերենս լաբորատորիաների հետ:

Գ Լ ՈՒ Խ 7

ԱՆՑՈՒՄԱՅԻՆ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 29. Օրենքի խախտման համար պատասխանատվությունը

1. Սույն օրենքի պահանջները խախտող անձինք պատասխանատվություն են կրում Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված դեպքերում և կարգով:

Հոդված 30. Օրենքի ուժի մեջ մտնելը

1. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

2. Սույն օրենքի 27-րդ հոդվածի 2-րդ մասն ուժի մեջ է մտնում ~~Հայաստանի Հանրապետության կառավարության~~ **Կառավարության** կողմից ազգային ռեֆերենս լաբորատորիայի նշանակման պահից:

Հավելված 1
«Սննդամթերքի անվտանգության պետական վերահսկողության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի

Կ Ա Ր Գ

~~ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ~~ ՈՐՈՇՄ ԱՄԲ ՍԱՀՄԱՆՎԱԾ ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՀՍԿՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻ ՑԱՆ ԿՈՒՄ ԸՆԴԳՐԿՎԱԾ՝ ԵՎՐԱՍԻԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆՏԱՐԱԾՔ ԵՐՐՈՐ Դ ԵՐԿՐԻ ՏԱՐԱԾՔԻՑ ՆԵՐՄՈՒԾՎՈՂ ԿԵՆԴՐԱՆԻՆԵՐԻ ԵՎ ԿԵՆԴՐԱՆԱԿԱՆ ԾԱ ՊՄԱՆԱՐՏԱՐԱՆՔԻ ԱՐՏԱՐՈՒԹՅԱՄԲ, ՎԵՐԱՄՇԱԿՄԱՄԲ, ՓՈՒՆԱՐՄԱՄԲ ԵՎ /ԿԱՄ ՊԱՀՊԱՆՄԱՄԲ, ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ Ե ՆԹԱԿԱ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻ ԱՐՏԱՐՈՒԹՅԱՄԲ, ՎԵՐԱՄՇԱԿՄԱՄԲ, ՓՈՒՆԱՐՄԱՄԲ ԵՎ/ԿԱՄ ՊԱՀՊԱՆՄԱՄԲ ԶԲԱՂՎՈՂ ԱՆՁԱՆՑ ԵՎԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ Մ ՈՏ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎՈՂ ՀԱՄԱՏԵՂ ՍՏՈՒԳՈՒՄՆԵՐԻ

1. Ընդհանուր դրույթներ

1. Սույն կարգով կարգավորվում են ~~Հայաստանի Հանրապետության կառավարության~~ **Կառավարության** որոշմամբ սահմանված անասնաբուժական վերահսկողության ենթակա ապրանքների ցանկում ընդգրկված այն կենդանիների և կենդանական ծագման արտադրանքի, որոնք ներմուծվում են Եվրասիական տնտեսական միության (այսուհետ՝ ԵՏՄ) տարածք երրորդ երկրի տարածքից, ԵՏՄ տարածքում տեղափոխվում են իրենց արտադրության, վերամշակման, փոխադրման և (կամ) պահպանման ընթացքում, և անասնաբուժական վերահսկողության ենթակա ապրանքների արտադրությամբ, վերամշակմամբ, փոխադրմամբ և (կամ) պահպանմամբ զբաղվող անձանց և կազմակերպությունների համատեղ ստուգումների իրականացման հետ կապված հարաբերությունները:

2. Համատեղ ստուգումներն իրականացվում են հետևյալ դեպքերում.

1) երրորդ երկրների կազմակերպությունների ստուգում կամ աուդիտ չի իրականացվել, կամ աուդիտի արդյունքն անբավարար է այդ կազմակերպությունները երրորդ երկրների կազմակերպությունների ռեեստրում ընդգրկելու նպատակով.

2) երրորդ երկրների կազմակերպությունների ստուգման, որոնցում չի իրականացվել օտարերկրյա համակարգերի աուդիտ, կամ աուդիտի արդյունքը անբավարար է եղել, որպեսզի հաստատվի նման կազմակերպությունների ընդգրկումը երրորդ երկրների կազմակերպությունների ռեեստրում.

3) երրորդ երկրների կազմակերպությունների ստուգման՝ օտարերկրյա պաշտոնական հսկողության համակարգի աուդիտի (երկրորդ աուդիտի) անցկացման նպատակն է հաստատել (վերահաստատել), որ երրորդ երկրի վերահսկման պետական համակարգն ապահովում է ԵՏՄ նվազագույն պաշտպանության պահանջները.

4) կողմերի կազմակերպությունների ստուգման՝ այդ կազմակերպությունները ԵՏՄ կազմակերպությունների ռեեստր ընդգրկելու նպատակով.

5) կողմերի այն կազմակերպությունների ստուգման, որոնք ընդգրկված են ԵՏՄ կազմակերպությունների ռեեստրում անասնաբուժական վերահսկողություն իրականացնելու նպատակով:

2. Սույն կարգում օգտագործվող հիմնական հասկացությունները

3. Սույն կարգում օգտագործվել են հետևյալ հիմնական հասկացությունները.

1) **օտարերկրյա պաշտոնական հսկողության համակարգի աուդիտ**՝ գործընթաց, որի միջոցով որոշվում է, թե արդյոք վերահսկման օտարերկրյա պետական համակարգը կարող է ապահովել վերահսկման ենթակա ապրանքների անվտանգությունը՝ ԵՏՄ նվազագույն պահանջներին համապատասխան.

2) **արտազնա ստուգում**՝ անասնաբուժական վերահսկողության ձև, որն իրականացվում է անասնաբուժական պետական վերահսկողություն իրականացնող պաշտոնատար անձի՝ վերահսկման օբյեկտ այցի միջոցով.

3) **միասնական անասնաբուժական պահանջներ**՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կառավարության կողմից սահմանվող պահանջներ այն ապրանքների հանդեպ, որոնք ենթակա են անասնաբուժական վերահսկողության.

4) **գոտիավորում**՝ գերազանցապես աշխարհագրական չափանիշների հիման վրա իրականացվող գործընթացներ, որոնք իրականացնում է իրավասու մարմինը կամ լիազոր մարմինը այդ տարածքում որոշակի անասնահամաձարակային կարգավիճակ ունեցող կենդանիների խմբաքանակները որոշելու համար.

5) **պաշտոնատար անձ**՝ կողմի լիազոր մարմնի կամ երրորդ կողմի իրավասու մարմնի պետական պաշտոնատար անձ.

6) **կարանտին**՝ հատուկ և ձեռնարկված միջոցառումների ռեժիմ, որը նպատակաուղղված է կողմերի՝ օրենսդրությամբ նախատեսված կենդանիների կարանտինային կամ խիստ վտանգավոր հիվանդությունների տարածման կանխարգելմանը և վերացմանը.

7) **կոմպարտմենտալիզացիա**՝ պետության տարածքում իրավասու մարմնի կամ լիազոր մարմնի և տնտեսավարող սուբյեկտների հետ համագործակցություն, որի նպատակն է որոշել կենդանիների խմբաքանակը և կենդանական ծագման մթերքների մշակմամբ զբաղվող այն կազմակերպությունները, որոնք օգտվում են կենսաանվտանգության ապահովման կառավարման համակարգով և անասնապահական պրակտիկայով սահմանվող որոշակի անասնահամաձարակային կարգավիճակ ունեցող կենդանիների խմբաքանակից.

8) **իրավասու մարմին**՝ երրորդ երկրի պետական մարմին, որը լիազորված է իրավական ակտեր մշակելու և (կամ) կիրառելու օրենսդրությունը (կամ երկու գործառույթներն էլ) ստուգումներ իրականացնելու համար.

9) **մոնիթորինգ**՝ պլանավորված կամ հերթական հսկողությունների կամ չափումների իրականացում վերահսկման ենթակա ապրանքների և սահմանված չափանիշներին դրանց համապատասխանության վերաբերյալ ընդհանուր պատկերացում կազմելու նպատակով.

10) **վերահսկման ենթակա ապրանքներ**՝ կենդանիներ կամ կենդանական ծագման արտադրանք, որոնք ընդգրկված են **Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կառավարության** սահմանած անասնաբուժական վերահսկողության ենթակա ապրանքների միասնական ցանկում.

11) **վերահսկման օբյեկտ**՝ կազմակերպություն կամ անձ, որն իրականացնում է վերահսկման ենթակա ապրանքների պատրաստումը (արտադրությունը), վերամշակումը, փոխադրումը և (կամ) պահպանումը.

12) **կողմ**՝ ԵՏՄ անդամ երկիր.

13) **հումք**՝ հետագա վերամշակման համար նախատեսված ապրանք (արտադրանք).

14) **ԵՏՄ պահանջներ**՝ ԵՏՄ հանձնաժողովի 2011թ. հունիսի 11-ի N 721 «Միջազգային չափորոշիչների, խորհուրդների և ուղեցույցների կիրառման մասին» որոշման համաձայն միջազգային չափանիշներ, խորհուրդներ և ուղեցույցներ, որոնք վերաբերում են վերահսկման ենթակա ապրանքների անասնաբուժական-սանիտարական պայմաններին, Եվրասիական տնտեսական միության տեխնիկական կանոններ, միասնական անասնաբուժական պահանջներ և (կամ) կողմերի տարբեր պահանջներ, որոնք համաձայնեցված են երրորդ երկրի հետ անասնաբուժական (ներմուծված) հավաստագրերում՝ համաձայն ԵՏՄ հանձնաժողովի 2011թ. հուլիսի 15-ի N 726 «Անասնաբուժական միջոցառումների մասին» որոշման, ինչպես նաև ապրանքների հանդեպ կողմերի պարտադիր ազգային պահանջները.

15) **լիազոր մարմին**՝ կողմի պետական մարմին, որն իրավական ակտերի և (կամ) ստուգումներ անցկացնելու համար օրենսդրության կիրառման լիազորություններով է օժտված.

16) **ԵՏՄ կազմակերպությունների ռեեստր**՝ մի կողմի տարածքից մյուս կողմի տարածք փոխադրվող վերահսկման ենթակա ապրանքների արտադրությունը, վերամշակումը և (կամ) պահպանումն իրականացնող կազմակերպությունների և անձանց ցուցակ:

ՄԻԱՄՆԱԿԱՆ ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՍԱՀՄԱՆԻՆ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ Ի ՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ

1. Կիրառման ոլորտը

1. Հայաստանի Հանրապետության մաքսային սահմանին և Հայաստանի Հանրապետության տարածքում անասնաբուժական վերահսկողության իրականացման միասնական ընթացակարգով (այսուհետ՝ ընթացակարգ) կարգավորվում են Հայաստանի Հանրապետության մաքսային սահմանին և

Հայաստանի Հանրապետության տարածքում անասնաբուժական վերահսկողության իրականացման հետ կապված հարաբերությունները:

2. Սույն ընթացակարգի պահանջները կիրառվում են Հայաստանի Հանրապետության տարածքում անասնաբուժական պետական վերահսկողության ենթակա ապրանքների միասնական ցանկում ներառված ապրանքների (այսուհետ՝ վերահսկման ենթակա ապրանքներ) նկատմամբ: Հայաստանի Հանրապետության տարածքում անասնաբուժական պետական վերահսկողության ենթակա ապրանքների միասնական ցանկը հաստատվում է **Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կառավարության** որոշմամբ:

3. Վերահսկման ենթակա ապրանքների արտադրություն, վերամշակում և (կամ) պահպանում իրականացնող կազմակերպությունների և անհատների վերաբերյալ հսկողությունը (վերահսկողությունը) իրականացվում է օրենքով սահմանված կարգով:

4. Սույն կարգի պահանջները պարտադիր են կատարման ԵՏՄ անդամ պետությունների (այսուհետ՝ կողմեր) գործադիր իշխանության մարմինների, Կողմերի պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների, իրավաբանական անձանց, անհատ ձեռնարկատերերի և քաղաքացիների (այսուհետ՝ կազմակերպություններ և ֆիզիկական անձինք) համար, որոնց գործունեությունը կապված է վերահսկման ենթակա ապրանքների արտադրության, վերամշակման, պահպանման, օգտահանման, ոչնչացման, տեղափոխման (փոխադրման), իրացման հետ՝ տրանսպորտի և առաքման բոլոր միջոցներով:

2. Սույն ընթացակարգում օգտագործվող հիմնական հասկացությունները

5. Սույն ընթացակարգում օգտագործվում են հետևյալ հիմնական հասկացությունները.

1) **անասնաբուժասանիտարական կանոններ**՝ նորմատիվ փաստաթղթեր, որոնք սահմանում են միասնական անասնաբուժական (անասնաբուժասանիտարական) պահանջներ, ինչպես նաև զոոհիգիենիկ չափանիշներ, որոնց պահպանմանը չհետևելը կենդանիների, մարդկանց և կենդանիների համար ընդհանուր վարակիչ հիվանդությունների առաջացման և տարածման սպառնալիք է առաջացնում.

2) **միասնական անասնաբուժական պահանջներ**՝ վերահսկման ենթակա ապրանքներին ներկայացվող պահանջներ, որոնք ուղղված են Հայաստանի Հանրապետության տարածք կենդանիների վարակիչ հիվանդությունների, այդ թվում՝ մարդու և կենդանիների համար ընդհանուր հիվանդությունների հարուցիչների և անասնաբուժասանիտարական տեսանկյունից վտանգավոր կենդանական ծագման ապրանքների (արտադրանքի) ներմուծման (ներթափանցման) և տարածման կանխարգելմանը.

3) **անասնաբուժական սերտիֆիկատ**՝ լիազոր մարմնի կողմից տեղափոխման (փոխադրման) ենթակա վերահսկվող ապրանքի համար տրվող փաստաթուղթ, որով հավաստվում է վերջինիս անասնաբուժասանիտարական անվտանգությունը և ապրանքի արտադրության վարչական տարածքի ապահովությունը կենդանիների վարակիչ հիվանդությունների, այդ թվում՝ մարդու և կենդանիների համար ընդհանուր հիվանդությունների նկատմամբ.

4) սահմանային հսկողության կետ՝ լիազոր մարմնի սահմանային հսկիչ կետ (այսուհետ՝ ՍՀԿ)՝ լիազոր մարմնի կառուցվածքային ստորաբաժանում, որն իրականացնում է սահմանային անասնաբուժական հսկողություն Հայաստանի Հանրապետության սահմանի անցակետերում և Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված այլ վայրերում.

5) **ներմուծող երկիր**՝ ապրանքներն ստացող երկիր.

6) **արտահանող երկիր**՝ երկիր, որտեղից ապրանքներն ուղղվում են ներմուծող երկիր.

7) **ապրանքների տարանցիկ փոխադրում**՝ Հայաստանի Հանրապետության մաքսային տարածքով ապրանքների տեղափոխում (փոխադրում), որոնց ուղարկման և ստացման վայրերը (կետերը) գտնվում են Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս.

8) **վերահսկվող ապրանքների ներմուծման (արտահանման) կամ տարանցիկ փոխադրման թույլտվություն**՝ փաստաթուղթ, որը սահմանում է ներկրման և տարանցման դեպքում ապրանքների օգտագործման կարգը և պայմանները՝ ելնելով արտահանող երկրների անասնահամաճարակային (էպիզոոտիկ) իրավիճակից՝ տրված լիազորված մարմնի պաշտոնատար անձի կողմից.

9) **անասնահամաճարակային վիճակ**՝ որոշակի տարածքում անասնաբուժասանիտարական իրավիճակը կոնկրետ նշված ժամանակահատվածում, որը բնորոշվում է կենդանիների հիվանդությունների առկայությամբ, դրանց տարածվածությամբ և հիվանդացության մակարդակով.

10) **կարանտին միջոցառումներ**՝ հատուկ և կազմակերպչատնտեսական միջոցառումների համալիր, որն ուղղված է կենդանիների վարակիչ հիվանդությունների, այդ թվում՝ մարդու և կենդանիների համար ընդհանուր հիվանդությունների օջախների տեղայնացմանը և վերացմանը.

11) **անասնաբուժական օգտագործման դեղամիջոցներ** (այսուհետ՝ դեղամիջոցներ)՝ նյութեր, որոնք օգտագործվում են կենդանիների հիվանդությունների կանխարգելման, ախտորոշման և բուժման նպատակով, սինթետիկ կամ կենսաբանական տեխնոլոգիաների կիրառմամբ ստացված են արյունից, արյան պլազմայից, ինչպես նաև կենդանիների օրգաններից, բույսերից, հանքանյութերից, նաև բուսական, կենդանական կամ սինթետիկ ծագման նյութեր, որոնք օժտված են դեղաբանական ակտիվությամբ.

12) **կեր**՝ բուսական, կենդանական, հանքային, քիմիական և մանրէաբանական ծագման մթերք, այդ թվում՝ դրանց խառնուրդները, որոնք օգտագործվում են բոլոր տեսակի կենդանիների կերակրման համար, կամ որպես կերերի արտադրության բաղադրիչներ:

3. Ընդհանուր դրույթներ

6. Անասնաբուժության բնագավառում պետական վերահսկողություն իրականացնող լիազոր մարմնի պաշտոնատար անձինք ծառայողական պարտականությունները կատարում են ծառայողական վկայականի առկայությամբ և ծառայողական համազգեստով:

7. Հայաստանի Հանրապետության մաքսային սահմանով վերահսկվող ապրանքների տեղափոխումը (փոխադրումը) թույլատրվում է Հայաստանի

Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված, այդ նպատակների համար նախատեսված անցակետերում կամ այլ վայրերում, որոնք հագեցվում են անասնաբուժական հսկողության միջոցներով և սարքավորումներով:

8. Հայաստանի Հանրապետության ռազմական տրանսպորտային միջոցների անցակետերում, ռազմական թռիչքադաշտերում և այլ վայրերում Հայաստանի Հանրապետության պաշտպանության նախարարության կողմից կազմակերպվում են անասնաբուժական հսկողության ՍՀԿ-ներ:

9. ՍՀԿ-ի պաշտոնատար անձինք Հայաստանի Հանրապետության մաքսային սահմանի անցակետերում վերահսկվող ապրանքների ներմուծման ժամանակ իրականացնում են անասնաբուժական հսկողություն (վերահսկողություն)՝ անկախ ապրանքի նշանակման վայրից:

10. Վերահսկվող ապրանքները ներմուծման, տարանցիկ փոխադրման, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության տարածքում տեղափոխման ժամանակ փոխադրման ամբողջ ընթացքում ուղեկցվում են անասնաբուժական սերտիֆիկատներով, որոնք տալիս են Հայաստանի Հանրապետության լիազորած պետական կառավարման մարմնի պաշտոնատար անձինք և արտահանող երկրների լիազոր մարմինները:

11. Վերահսկվող ապրանքները Հայաստանի Հանրապետության տարածքի սահմաններում տեղափոխվում են Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությանը համապատասխան:

12. Ներմուծվող վերահսկվող ապրանքների անասնաբուժական սերտիֆիկատները կազմվում են ռուսերեն, ինչպես նաև արտահանող երկրի լեզվով և (կամ) անգլերեն:

13. Հայաստանի Հանրապետության տարածք ներմուծվող վերահսկվող ապրանքների օգտագործման պայմանների որոշումը (պահում, վերամշակում, որպես կենդանիների անասնակեր օգտագործում, վերադարձ, օգտահանում, ոչնչացում և այլն) և նմուշառումը իրականացնում է լիազոր մարմինը:

14. Անասնաբուժական հսկողություն (վերահսկողություն) իրականացնելիս միասնական անասնաբուժական պահանջներին համապատասխանությունը հավաստող անասնաբուժական հավաստագրերի ձևակերպման համար հիմք են ընդունվում Հայաստանի Հանրապետության ազգային հավատարմագրման համակարգերում հավատարմագրված և ԵՏՄ սերտիֆիկացման և փորձարկման լաբորատորիաների (կենտրոնների) միասնական ռեեստրում ներառված լաբորատորիաներում կատարված լաբորատոր փորձարկումների (հետազոտությունների) արձանագրությունները:

15. Անասնաբուժական հավաստագրերի, այլ ուղեկցող անասնաբուժական փաստաթղթերի ձևակերպման և բոլոր տեսակի անասնաբուժական հսկողություն անցկացնելու ծախսերի ֆինանսավորումն իրականացվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

16. Միջազգային փոխադրումներ, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության մաքսային տարածքով վերահսկվող ապրանքների տեղափոխում (փոխադրում) իրականացնելիս այն անձինք, որոնք մեղավոր են համապատասխան գործունեության բնագավառում միասնական անասնաբուժական պահանջների խախտման համար, պատասխանատվություն են կրում Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով: Միասնական անասնաբուժական պահանջների բացահայտված խախտումների վերաբերյալ կազմվում է ակտ, որի

ձևը հաստատում է **Հայաստանի Հանրապետության
Կառավարություն** Կառավարությունը:

17. ԵՏՄ մասքային տարածքում անասնաբուժության մեջ օգտագործվող դեղամիջոցների և կերային հավելումների ներմուծումը, փոխադրումը և օգտագործումն իրականացնում է լիազոր մարմինը դրանց գրանցման դեպքում:

18. Հայաստանի Հանրապետությունը փոխադարձաբար ճանաչում է ԵՏՄ անդամ երկրների անասնաբուժության մեջ օգտագործվող դեղամիջոցների և կերային հավելումների գրանցման արդյունքները:

19. Անասնաբուժության մեջ օգտագործվող դեղամիջոցների, ինչպես նաև քիմիական և մանրէաբանական սինթետիկ կերային հավելումների ներմուծումը, փոխադրումը և օգտագործումն իրականացվում են առանց անասնաբուժական հավաստագրի՝ արտադրողի տված՝ դրանց որակը և անվտանգությունը հավաստող փաստաթղթի ուղեկցությամբ:

20. Ներմուծման, արտահանման և տարանցիկ փոխադրման ժամանակ վերահսկվող ապրանքների նկատմամբ իրականացվում են հսկողական հետևյալ միջոցառումները՝ փաստաթղթային և ֆիզիկական ստուգազննում, նմուշառում և լաբորատոր հետազոտություն:

21. Փաստաթղթայինը ներառում է՝

1) վերահսկվող ապրանքների անվտանգությունը հավաստող փաստաթղթերի ստուգում.

2) վերահսկվող ապրանքների ներմուծման (արտահանման) և տարանցիկ փոխադրման թույլտվության առկայություն.

3) տրված փաստաթղթերի բովանդակության համապատասխանությունը միասնական անասնաբուժական պահանջներին:

22. Ֆիզիկական ստուգազննումը ներառում է՝

1) վերահսկվող ապրանքների ստուգազննում և կենդանիների զննում.

2) ներկայացված փաստաթղթերի տվյալներին վերահսկվող ապրանքների համապատասխանության ստուգում ուղեկցող փաստաթղթերում չնշված վերահսկվող ապրանքների առկայության և անհամատեղելի ապրանքների համատեղ տեղափոխման բացառման նպատակով.

3) վերահսկվող ապրանքների փոխադրման համար հաստատված անասնաբուժասանիտարական պահանջներին տրանսպորտային միջոցների համապատասխանություն.

4) տեղափոխման (փոխադրման) պայմանների և ռեժիմի համապատասխանություն.

5) փաթեթավորման և մակնշման հաստատված պահանջներին համապատասխանություն:

23. Կենդանիների ներմուծման, արտահանման, տարանցիկ փոխադրման և Հայաստանի Հանրապետության տարածքում տեղափոխման (փոխադրման) ժամանակ ջրելատեղի և կերակրման կետերում յուրաքանչյուր խմբաքանակ ենթարկվում է զննման: Հայաստանի Հանրապետության մաքսային սահմանի անցակետերում թույլատրվում է միայն փոխադրվող վերահսկվող ապրանքների հասանելի մասի ստուգազննում: Ստուգազննման արդյունքների հիման վրա կազմվում է համապատասխան ակտ, որի ձևը հաստատում է **Հայաստանի
Հանրապետության Կառավարություն** Կառավարությունը:

24. Լաբորատոր հսկողությունն իրականացվում է համապատասխան հավատարմագրված լաբորատորիաներում հետազոտությունների անցկացման միջոցով՝ փոխադրվող վերահսկման ենթակա ապրանքների ստուգազնման արդյունքում զգայորոշման փոփոխությունների բացահայտման և կենդանիների վարակիչ հիվանդությունների բացառման նպատակով:

25. Լաբորատոր հետազոտությունների նպատակով նմուշառումը իրականացվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

26. Սույն ընթացակարգի 20-րդ կետով սահմանված միջոցառումների իրականացման արդյունքների հիման վրա ՍՀԿ պաշտոնատար անձի կողմից վերահսկվող ապրանքների վերաբերյալ ընդունվում է հետևյալ որոշումներից մեկը.

- 1) բաց թողնման մասին.
- 2) տեղաշարժը կասեցնելու մասին.
- 3) ներմուծումը արգելելու մասին.
- 4) վերադարձնելու մասին:

27. Վերահսկվող ապրանքի բաց թողնումը կամ տեղաշարժի կասեցումը կամ ներմուծման արգելքը կամ վերադարձը ձևակերպվում է ՍՀԿ պաշտոնատար անձի կողմից ապրանքն ուղեկցող անասնաբուժական և այլ փաստաթղթերի վրա ~~Հայաստանի Հանրապետության կառավարության~~ **Կառավարության** սահմանած ձևի համապատասխան դրոշմակնիք դնելով:

28. ԵՏՄ մաքսային տարածք վերահսկման ենթակա ապրանքների ներմուծումը թույլատրվում է ~~Հայաստանի Հանրապետության կառավարության~~ **Կառավարության** կողմից սահմանվող անասնաբուժական վերահսկողության ենթակա օբյեկտների համատեղ ստուգումների և նմուշառման միասնական կարգի համաձայն վերահսկման ենթակա ապրանքների արտադրություն, վերամշակում և պահպանում իրականացնող անձանց և տնտեսավարող սուբյեկտների ռեեստրում գրանցված արտահանող կազմակերպություններից:

29. Սահմանակից երկրների տարածք գյուղատնտեսական կենդանիների չարտոնված անցման դեպքերում կողմերի լիազոր մարմինները ձեռնարկում են կենդանիների վերադարձմանն ուղղված միջոցներ կամ այլ միջոցներ՝ պահպանելով անասնաբուժասանիտարական պահանջները:

30. Կախված վերահսկման ենթակա ապրանքի տեսակից և վայրի կամ տարածքի անասնահամաճարակային իրավիճակից՝ մինչև բեռնումը և բեռնաթափումից հետո տրանսպորտային միջոցը (երկաթուղային վագոն, սառեցնող թափքեր, կոնտեյներներ և այլն) ենթարկվում է անասնաբուժասանիտարական մշակման, և տրվում է ~~Հայաստանի Հանրապետության~~ **Կառավարության** սահմանած ձևի փաստաթուղթ:

31. Կողմերի լիազորված մարմնի պետական անասնաբուժական վերահսկողություն իրականացնող պաշտոնատար անձանց գործողությունները կամ անգործությունը կարող են բողոքարկվել այն Կողմի օրենքով սահմանված կարգով, որի տարածքում կատարվել են գործողությունները կամ անգործությունը: Կողմերի լիազորված մարմինների պաշտոնատար անձանց որոշումները կարող են բողոքարկվել դատական կարգով:

4. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ ՎԵՐԱՀՍԿԿՈՂ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻ ՏԵՂԱՓՈԽՄԱՆ(ՓՈԽԱԴՐՄԱՆ) ԴԵՊՔՈՒՄ ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ

32. ԵՏՄ տարածքի սահմաններում մի Կողմի տարածքից մյուս կողմի տարածք տեղափոխման ամբողջ ընթացքում վերահսկման ենթակա ապրանքներն ուղեկցվում են կողմերի լիազորված մարմինների պաշտոնատար անձանց տված անասնաբուժական հավաստագրերով: Կողմի տարածքում վերահսկման ենթակա ապրանքները տեղափոխվում են կողմի օրենսդրությամբ նախատեսված կարգով:

33. Հայաստանի Հանրապետության մաքսային տարածքի սահմաններում բոլոր տեսակի փոխադրամիջոցներով վերահսկման ենթակա ապրանքների տեղափոխման գործընթացում (դրանց արտադրության և բեռնման ժամանակ) անասնաբուժական հսկողությունն իրականացնում է լիազոր մարմինը:

34. Վերահսկման ենթակա ապրանքների բեռնումն առանց անասնաբուժական հսկողության չի թույլատրվում:

35. Կենդանիների նկատմամբ անասնաբուժական հսկողությունն իրականացվում է դրանց բեռնման ժամանակ և ստացման վայրում՝ կենդանիներ ուղարկող և ստացող կազմակերպությունների տնտեսություններում կարանտին միջոցառումների պարտադիր իրականացմամբ:

36. Անասնաբուժական սերտիֆիկատի ձևակերպումն իրականացվում է բեռնման ժամանակ վերահսկվող ապրանքների ստուգազննման (զննման) և տրանսպորտային միջոցի անասնաբուժասանիտարական վիճակի գնահատման արդյունքների հիման վրա, վերահսկվող ապրանքի ծագման տարածքի անասնահամաճարակային իրավիճակի ապահովության և միասնական անասնաբուժական պահանջներին համապատասխանության պայմանով:

37. ԵՏՄ տարածքում արտադրված (աճեցված) վերահսկման ենթակա ապրանքների անվտանգությունը հաստատող անասնաբուժական սերտիֆիկատների վերաձևակերպման ժամանակ և այդ նպատակով վերահսկվող ապրանքների կրկնակի լաբորատոր հետազոտություններ (փորձարկումներ) չեն իրականացվում:

38. ԵՏՄ տարածքում արտադրված վերահսկվող ապրանքի ստացման վայր ժամանումից հետո խմբաքանակի, ավելի մանր խմբաքանակի բաժանման դեպքում վերաբեռնման վայրում լիազոր մարմնի կողմից ապրանք նոր ստացողների համար տրվում են անասնաբուժական հավաստագրերի պատճեններ: Այդ պատճեններում (թերթի շրջադարձ կողմում) ավելացվում են հետևյալ տվյալները՝ վերահսկվող ապրանքի և նոր տրանսպորտային միջոցի համապատասխանությունը անասնաբուժասանիտարական պահանջներին, փոխադրամիջոցի համարանիշը, նրա մեջ վերաբեռնված վերահսկման ենթակա ապրանքների քանակը, բեռը ստացողի անվանումը և գտնվելու վայրը, վերբեռնման ամսաթիվը: Այդ տվյալները վավերացվում են լիազոր մարմնի կնիքով և լիազոր մարմնի պաշտոնատար անձի ստորագրությամբ: Անասնաբուժական հավաստագրի բնօրինակը պահվում է խմբաքանակի բաժանումն իրականացնող կազմակերպությունում: Միևնույն ստացողին ուղարկվող ապրանքի խմբաքանակի բաժանման դեպքում անասնաբուժական հավաստագրի բնօրինակը նրան ուղարկվում է առաջին կամ վերջին տրանսպորտային միջոցի հետ:

**5. ՎԵՐԱՀՍԿՎՈՂ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻ ԱՐՏԱՀԱՆՄԱՆ ԴԵՊՔՈՒՄ ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺԱ
ԿԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ**

39. Վերահսկվող ապրանքների անասնաբուժական սերտիֆիկատների ձևակերպումն իրականացնում է լիազոր մարմինը՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով: Արտահանումն իրականացվում է ներմուծող երկրի անասնաբուժական օրենսդրության պահանջներին համապատասխան:

**6. ՎԵՐԱՀՍԿՎՈՂ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻ ՆԵՐՄՈՒԾՄԱՆ ԴԵՊՔՈՒՄ ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺԱ
ԿԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ**

40. Հայաստանի Հանրապետության տարածք վերահսկվող ապրանքների ներմուծումն իրականացվում է լիազոր մարմնի կողմից տրվող ներմուծման թույլտվության առկայության դեպքում: Ներմուծման թույլտվության մեջ թույլտվության գործողության ժամկետը կազմվում է օրացուցային տարվա կտրվածքով:

41. Լիազոր մարմնի կողմից վերահսկվող ապրանքների ներմուծումը թույլատրվում է՝ հաշվի առնելով վերահսկվող ապրանքների արտադրության (պահման) վայրի անասնահամաճարակային իրավիճակը և կազմակերպության կամ անձի՝ երրորդ երկրների կազմակերպությունների միասնական ռեեստրում առկայությունը: Թույլտվության գործողության ժամկետը օրացուցային տարվա կտրվածքով է:

42. Վերահսկվող ապրանքների յուրաքանչյուր խմբաքանակ ներմուծվում է վերահսկվող ապրանքի ուղարկման երկրի լիազոր մարմնի տված անասնաբուժական սերտիֆիկատի առկայության դեպքում:

43. Արտահանող երկրի անասնաբուժական սերտիֆիկատով ուղեկցվող վերահսկման ենթակա ապրանքների խմբաքանակի բաժանման ժամանակ, երբ առկա են մի քանի ստացողներ, լիազոր մարմինը կազմում է արտահանող երկրի անասնաբուժական հավաստագրի բնօրինակի պատճեններ, որոնց մեջ՝ թերթի շրջադարձ կողմում, լրացվում են հետևյալ տվյալները՝ վերահսկվող ապրանքի և տրանսպորտային միջոցի համապատասխանությունը անասնաբուժասանիտարական պահանջներին, փոխադրամիջոցի համարանիշը, նրա մեջ վերաբեռնված վերահսկվող ապրանքների քանակը, բեռը ստացողի անվանումը և գտնվելու վայրը, վերաբեռնման ամսաթիվը: Այդ տվյալները վավերացվում են լիազոր մարմնի կնիքով և անասնաբուժական սերտիֆիկատի պատճենը ձևակերպող լիազոր մարմնի պաշտոնատար անձի ստորագրությամբ: Նշված պատճենը կցվում է ապրանքը ուղեկցող փաստաթղթերին:

44. Անասնաբուժական սերտիֆիկատի բնօրինակը պահվում է խմբաքանակի մասնատում իրականացնող կազմակերպությունում:

45. Փաստաթղթային հսկողության ավարտից հետո իրականացվում է վերահսկման ենթակա ապրանքների ստուգազննում:

46. Ստուգազննման է ենթարկվում մսի և ձկան յուրաքանչյուր տասը խմբաքանակից ոչ ավելի, քան մեկը, վերահսկման ենթակա մյուս ապրանքների դեպքում՝ տվյալ ապրանքի յուրաքանչյուր քսան խմբաքանակից ոչ ավելի, քան

մեկը: Կենդանի կենդանիների յուրաքանչյուր խմբաքանակը զննման է ենթարկվում, որի ժամանակ կենդանիների նույնականացման համարները (դաջվածքներ, չիպեր, ականջի պիտակներ, տարբերանշաններ և այլն) համեմատվում են անասնաբուժական սերտիֆիկատում նշվածների հետ:

47. Վերահսկման ենթակա ապրանքների ստուգազննման գործընթացում անասնաբուժասանիտարական պահանջների խախտումների բացահայտման դեպքում սահմանային հսկիչ կետերի պաշտոնատար անձի կողմից անընդմեջ ստուգազննման են ենթարկվում տվյալ կազմակերպության ապրանքներով բեռնված իրար հաջորդող հինգ տրանսպորտային միջոցները:

48. Այն դեպքերում, երբ ստուգումից բացահայտվում են տեղափոխվող (փոխադրվող) վերահսկման ենթակա ապրանքների անվտանգությունը չերաշխավորող տեսանելի (ակնառու) փոփոխություններ, ապա իրականացվում են նմուշառում և լաբորատոր փորձաքննություն:

49. Անասնաբուժական հսկողության արդյունքների հիման վրա ընդունվում են սույն կարգի 26-րդ կետով սահմանված որոշումներ, և ուղեկցող փաստաթղթերի վրա դրվում են ~~Հայաստանի Հանրապետության կառավարության~~ **Կառավարության** սահմանած ձևի համապատասխան դրոշմակնիքներ՝ «Ներմուծումը թույլատրվում է», «Ներկայացնել անասնաբուժական հսկողության» կամ «Վերադարձ», որից հետո ՍՀԿ պաշտոնատար անձը փաստաթղթերը վավերացնում է կնիքով և ստորագրությունով՝ նշելով իր ազգանունը և անվան սկզբնատառերը:

50. Ապրանքը վերադարձնելու մասին որոշման ընդունման դեպքում կազմվում են ~~Հայաստանի Հանրապետության կառավարության~~ **Կառավարության** սահմանած ձևի փաստաթղթեր:

51. Անցակետով տեղափոխման հաշվառման գրանցամատյանում վերահսկման ենթակա ապրանքների տեղափոխման վերաբերյալ բոլոր անհրաժեշտ տվյալները լրացվում են համաձայն ~~Հայաստանի Հանրապետության~~ **Կառավարության** **Կառավարության** սահմանած ձևի և ներդրվում են հաշվետվության էլեկտրոնային համակարգում (դրա ներդրմանը զուգընթաց):

52. Սահմանի անցման կետերում հսկողության ավարտից հետո վերահսկման ենթակա ապրանքներն ուղարկվում են նշանակման վայրեր, որտեղ իրականացվում է լիարժեք ստուգազննում: Անասնաբուժական հսկողության ավարտից հետո իրականացվում է արտահանող երկրի անասնաբուժական սերտիֆիկատի վերաձևակերպում, որի ժամանակ ԵՏՄ անասնաբուժության սերտիֆիկատի և ուղեկցող փաստաթղթերի վրա դրվում են «Բաց թողնումը թույլատրվում է» կամ «Բաց թողնումը չի թույլատրվում» դրոշմակնիքներ՝ համաձայն ~~Հայաստանի Հանրապետության կառավարության~~ **Կառավարության** **Կառավարության** սահմանած ձևերի և օգտագործման ցուցումների:

7. ՎԵՐԱՀՍԿՎՈՂ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻ ՏԱՐԱՆՑԻԿ ՓՈԽԱԴՐՄԱՆ ԴԵՊՔՈՒՄ ԱՆԱ ՍՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆՀՍԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ

53. Կենդանիների տարանցիկ փոխադրման դեպքում լիազոր մարմինը տալիս է տարանցիկ փոխադրման թույլտվություն, որտեղ նշվում է տարածքում փոխադրման երթուղին:

54. Սահմանային անցման կետերում վերահսկման ենթակա ապրանքների անասնաբուժական հսկողությունն իրականացվում է ապրանքատրանսպորտային բեռնագրի և (կամ) անասնաբուժական սերտիֆիկատը ներկայացնելուց հետո:

55. Կենդանիների դեպքում փաստաթղթային ստուգազննման ավարտից հետո կատարվում է կենդանիների անասնաբուժական զննում, համեմատվում են անասնաբուժական սերտիֆիկատներում համարակալված կենդանիների նույնականացման համարները (դաջվածքները, չիպերը, ականջապիտակները, խարանները և այլն), ստուգվում են տեղափոխման պայմանները, կենդանիների առողջական վիճակը և դրանց հետագա տեղափոխման հնարավորությունը:

56. Վերահսկման ենթակա այլ ապրանքների տարանցիկ փոխադրումն իրականացվում է առանց ստուգազննման: Վերահսկման ենթակա (բացառությամբ կենդանիների տարանցիկ փոխադրման) ապրանքների ստուգազննումն անցակետում կատարվում է ապրանքների հայտարարագրում անհամապատասխանության վերաբերյալ տեղեկատվության առկայության ժամանակ:

57. Վերահսկողության արդյունքներով ՍՀԿ-ի պաշտոնատար անձն ընդունում է որոշում և ապրանքաուղեկցող փաստաթղթերի ու անասնաբուժական սերտիֆիկատի վրա Հայաստանի Հանրապետության մաքսային տարածք ներմուծման դեպքում դնում է դրոշմակնիք՝ համաձայն **Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կառավարության** սահմանած ձևի՝ «Տարանցիկ փոխադրումը թույլատրվում է» կամ «Տարանցիկ փոխադրումը չի թույլատրվում», իսկ Հայաստանի Հանրապետության մաքսային տարածքը լքելիս համապատասխան սահմանային անցակետում դրվում է «Տարանցիկ փոխադրումն ավարտված է» կնիքը, որից հետո հավաստում է կնիքով և ստորագրությամբ՝ նշելով իր ազգանունը:

58. Տարանցիկ փոխադրման վերաբերյալ բոլոր անհրաժեշտ տվյալները գրանցվում են (արձանագրվում են) տարանցման փոխադրումների գրանցամատյանում՝ համաձայն **Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կառավարության** սահմանած ձևի, և ներդրվում են էլեկտրոնային գրանցման համակարգում (դրա առկայության դեպքում):

59. Հայաստանի Հանրապետության մաքսային տարածքում տարանցիկ փոխադրման թույլտվություն ստացած վերահսկման ենթակա ապրանքների սեփականատերը պահպանում է սույն ընթացակարգի 40-52-րդ կետերի պահանջները:

8. ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐԻՆ ԱՆՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆ ՌԻԹՅԱՆ ՀԻՄՔՈՎՏԵՂԱՇԱՐԺԸ, ԺԱՄԱՆԱԿԱՎՈՐ ԿԱՍԵՑՎԱԾ ՎԵՐԱՀՍԿՄԱՆ Ե ՆԹԱԿԱ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻ ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ

60. Կասեցված վերահսկման ենթակա ապրանքի հետագա տեղաշարժի (վերադարձի) վերաբերյալ որոշում չընդունելու դեպքում վերահսկման ենթակա ապրանքի տեղաշարժը կասեցրած կողմի լիազոր մարմնի պաշտոնատար անձը պարտավոր է, կողմի օրենսդրության համաձայն, անասնաբուժության ոլորտում պաշտոնատար անձին քսանչորս ժամվա ընթացքում կողմի լիազոր մարմնի էլեկտրոնային փոստին այդ մասին տեղեկացնել՝ նշելով վերահսկվող ապրանքների սեփականատիրոջ, տեղափոխման վայրի և արտահանվող երկրի վերաբերյալ

տվյալները, ինչպես նաև անասնաբուժական սերտիֆիկատի համարը (կամ ապրանքի անվտանգությունը հաստատող այլ փաստաթուղթ), փոխադրամիջոցի տեսակը և դրա գրանցման համարը, վերահսկվող ապրանքի շարժի դադարեցման պատճառը՝ համաձայն **Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կառավարության** սահմանած ձևի:

61. Վերահսկման ենթակա ապրանքների տեղափոխման ժամանակ անասնաբուժասանիտարական պահանջների խախտումների հայտնաբերման դեպքում կազմվում է համապատասխան փաստաթուղթ՝ համաձայն **Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կառավարության** սահմանած ձևի, որը տրվում է ապրանքի սեփականատիրոջը (էքսպեդիտորին) և կողմի վերահսկողություն իրականացնող այլ պետական մարմինների: Տեղաշարժը կասեցված վերահսկման ենթակա ապրանքների մասին նշում է կատարվում գրանցամատյանում՝ համաձայն **Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կառավարության** սահմանած ձևի: Տեղաշարժը կասեցված վերահսկման ենթակա ապրանքների հետագա շարժի մասին որոշումն ընդունում է անասնաբուժության բնագավառում պաշտոնատար անձը յոթանասուներկու ժամվա ընթացքում՝ համաձայն կողմի օրենսդրության:

62. Լիազոր մարմնի կողմից տեղափոխումը կասեցված վերահսկման ենթակա ապրանքների հետագա տեղաշարժի վերաբերյալ որոշումն ստանալուց հետո այդ ապրանքների հետ կապված բոլոր գործողությունները կատարվում են լիազոր մարմնի պատասխանատու անձանց ներկայությամբ:

63. Վերահսկվող ապրանքը, որի անասնաբուժասանիտարական անվտանգությունը համապատասխան փաստաթղթերով չի հաստատվում, սեփականատիրոջ միջոցների հաշվին, առանց փորձաքննության իրականացման, ենթակա է օգտահանման (ոչնչացման) կամ վերադարձվում է բեռը ուղարկողին (արտահանողին):

64. Վերահսկման ենթակա ապրանքները, որոնց ներմուծումը չի թույլատրվում, վերադարձվում են արտահանման երկրի օրենսդրությամբ սահմանված ժամկետներում: Արտահանումը կատարվում է վերահսկվող ապրանքների սեփականատիրոջ միջոցների հաշվին:

65. Հայաստանի Հանրապետության մաքսային տարածքի անցակետում, որով իրականացվում է վերահսկվող ապրանքների տեղաշարժը, միասնական անասնաբուժական պահանջներին չհամապատասխանող վերահսկման ենթակա ապրանքները սահմանված ժամկետում արտահանման անհնարինության դեպքում, օրենսդրության համաձայն, օգտահանվում են կամ ոչնչացվում:

9. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՏԱՐԱԾՔ ՆԵՐՄՈՒԾՎՈՂ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԱՆՁԱՆՑՁԵՌՔԻ ԵՎ ՊԱՀՊԱՆՄԱՆ ՀԱՆՁՆՎՈՂ ՈՒՂԵԲԵՌՆԵՐՈՒՄ, ԻՆՉՊԵՍ ՆԱԵՎ ՓՈՍՏԱՅԻՆ ԱՌԱՔՈՒՄՆԵՐՈՎԿԵՐԱՀՍԿՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ԱՊՐԱ ՆՔՆԵՐԻ ԱՆԱՄՆԱՐՈՒԺԱԿԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԳԸ

66. Հայաստանի Հանրապետության տարածքի անվտանգության ապահովման նպատակներով կենդանիների վարակիչ հիվանդությունների, այդ թվում՝ մարդկանց և կենդանիների համար ընդհանուր հիվանդությունների հարուցիչների ներթափանցումը և անասնաբուժասանիտարական տեսանկյունից վտանգավոր ապրանքների շրջանառության կանխումն ապահովելու նպատակով լիազոր

մարմինն արգելում է Հայաստանի Հանրապետության մաքսային տարածքի անցակետերում, ներառյալ՝ միջազգային փոստային փոխանակումների հիմնարկներում (վայրերում), ֆիզիկական անձանց ձեռքի, պահպանման հանձնվող ուղեբեռների և փոստային առաքումների միջոցով վերահսկման ենթակա ապրանքների երրորդ երկրներից ներմուծման, առանց թույլտվության և առանց անասնաբուժական սերտիֆիկատի ուղարկված ապրանքների շրջանառությունը, բացառությամբ մեկ ֆիզիկական անձի կողմից գործարանային փաթեթով կենդանական ծագման պատրաստի մինչև 5 կգ արտադրանքի ներմուծման՝ ապրանքի արտադրող և արտահանող երկրների անասնահամաճարակային ապահովության պայմանով:

67. Վերահսկման ենթակա ապրանքների ոչնչացումը (օգտահանումը), որոնց վերադարձը մատակարար կամ ուղարկող երկիր անհնար է, իրականացվում է օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

(հավելվածը լրաց. 17.12.14 ՀՕ-237-Ն)

Հավելված 3

«Սննդամթերքի անվտանգության պետական վերահսկողության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի

ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳ

ԵՎՐԱՍԻԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԱՆԴԱՄ ԱՅԼ ԵՐԿՐՆԵՐԻՑ ՆԵՐՍ ՈՒԾՎՈՂ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ԴԵՊՈՒ ԵՎՐԱՍԻԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԱՆԴԱՄ ԱՅԼ ԵՐԿՐՆԵՐԱՐՏԱՀԱՆԿՈՂ ԲՈՒՍԱՍԱՆԻՏԱՐԱԿ ԱՆ ԿԱՐԱՆՏԻՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ԲՈՒՅՍԵՐԻ, ԲՈՒՍԱԿԱՆԱՐՏԱԴՐԱՆՔ Ի ԵՎ ԱՅԼ ԿԱՐԳԱՎՈՐՎՈՂ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐԻ ԲՈՒՍԱՍԱՆԻՏԱՐԱԿԱՆ ԿԱՐԱՆՏԻ ՆՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ (ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ)

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅՑՆԵՐ

1. Սույն ընթացակարգով կարգավորվում են ԵՏՄ անդամ այլ երկրներից ներմուծվող և Հայաստանի Հանրապետությունից դեպի ԵՏՄ անդամ այլ երկրներ արտահանվող (այսուհետ՝ կողմեր) բուսասանիտարական կարանտին հսկողության ենթակա բույսերի, բուսական արտադրանքի և այլ կարգավորվող առարկաների բուսասանիտարական կարանտին հսկողության (վերահսկողության) հետ կապված հարաբերություններն այն դեպքերում, երբ տեղափոխվող բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի խմբաքանակը ներառված չէ մաքսային տարանցիկ գործընթացում կամ այն մաքսային գործընթացում, որը նախատեսում է ապրանքների արտահանում ԵՏՄ մաքսային տարածքից կամ Հայաստանի Հանրապետությունից (այսուհետ՝ ընթացակարգ):

2. Սույն ընթացակարգում օգտագործվում են հետևյալ հիմնական հասկացությունները.

1) **նշանակման վայրի երկիր**՝ ԵՏՄ երկիր, որի տարածքում տեղակայված է նշանակման վայրը.

2) **արտահանման վայրի երկիր՝** ԵՏՍ անդամ երկիր, որի տարածքում տեղակայված է արտահանման վայրը.

3) **բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի զննում՝** կողմերի լիազոր մարմնի լիազորված անձի կողմից ապրանքի ակնադիտական հետազոտում, որն ամբողջությամբ բեռնաթափված է տրանսպորտային միջոցներից կամ տրանսպորտային միջոցում այնպես է տեղադրված, որ լիազոր մարմնի պաշտոնատար անձը հնարավորություն ունենա հետազոտելու բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի խմբաքանակի ցանկացած հատված և կարողանա իրականացնել նմուշառում բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի խմբաքանակի տարբեր մասերից.

4) **վարակվածություն (ախտահարություն)՝** բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքներում կարանտին օբյեկտների (կարանտին վնասակար օրգանիզմների) առկայություն.

5) **բուսասանիտարական կարանտին գոտի՝** տարածք, որտեղ օրենսդրությամբ սահմանված ընթացակարգով հայտարարված է կարանտին՝ պայմանավորված կարանտին օբյեկտի (կարանտին վնասակար օրգանիզմի) հայտնաբերմամբ.

6) **կարանտին օբյեկտներ (կարանտին վնասակար օրգանիզմներ)՝** վնասակար օրգանիզմներ, որոնք բացակայում են կամ սահմանափակ են տարածված և ներառված են կարանտին վնասակար օրգանիզմների ցանկում.

7) **բուսասանիտարական կարանտին հսկողություն (վերահսկողություն)՝** լիազոր մարմնի գործունեություն, որն ուղղված է կարանտին օբյեկտների (կարանտին վնասակար օրգանիզմների) հայտնաբերմանը, բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքում բուսասանիտարական կարանտին վիճակի հաստատմանը և բույսերի կարանտինի ոլորտում միջազգային պարտավորվածությունների, ինչպես նաև պետության օրենսդրության կատարմանը.

8) **նշանակման վայր՝** վայր, որտեղ բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի խմբաքանակը բեռնաթափվում է տրանսպորտային միջոցից, որում այն տեղավորված էր, կամ տեղափոխվում է մեկ այլ տրանսպորտային միջոց, բացառությամբ տարանցիկ փոխադրման բեռի.

9) **արտահանման վայր՝** վայր, որտեղ բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի խմբաքանակը բեռնվել է տրանսպորտային միջոցի մեջ.

10) **վարակազերծում՝** բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի նկատմամբ համալիր գործողությունների իրականացում, որոնք ուղղված են կարանտին օբյեկտների (կարանտին վնասակար օրգանիզմների) ոչնչացմանը.

11) **բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի և տրանսպորտային միջոցների զննում՝** լիազոր մարմնի պաշտոնատար անձի կողմից բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքների (առանց տարայի և փաթեթավորման բացման) և տրանսպորտային միջոցների ու տեղափոխման հարմարանքների (այդ թվում՝ խցիկի, սրահի, բեռնախցիկի, ուղեբեռային հատվածների, բեռնարկղերի) ակնադիտական հետազոտում.

12) **բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի խմբաքանակ՝** բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանք, որը նախատեսված է մեկ տրանսպորտային միջոցով մեկ նշանակման վայր մեկ ստացողին ուղարկելու համար.

13) **բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքների ցանկ**՝ բուսասանիտարական կարանտին հսկողության (վերահսկողության) ենթակա ապրանքների (բուսասանիտարական հսկողության ենթակա բեռներ, նյութեր, ապրանքներ) ցանկ.

14) **բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքներ**՝ բույսեր, բուսական արտադրանք, տարա, փաթեթավորում, բեռներ, հող, օրգանիզմներ կամ նյութեր, որոնք կարող են կարանտին օբյեկտների (կարանտին վնասակար օրգանիզմների) կրողներ հանդիսանալ և (կամ) նպաստել դրանց տարածմանը, և որոնց նկատմամբ անհրաժեշտ է կիրառել բուսասանիտարական կարանտին միջոցառումներ.

15) **բարձր ռիսկայնությամբ բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքներ**՝բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքներ, որոնք բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքների ցանկում դասակարգվում են բարձր ռիսկայնությամբ բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքների շարքին.

16) **ցածր ռիսկայնությամբ բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքներ**՝բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքներ, որոնք բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի ցանկում դասակարգվում են ցածր ռիսկայնությամբ բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքների շարքին.

17) **ապրանքատեր**՝ բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի տեր կամ այլ անձ, որը բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի տիրոջ անունից իրավասու է գործարքների և (կամ) այլ գործողությունների իրականացման՝ պայմանավորված արտահանման վայրից նշանակման վայր արտադրանքի տեղափոխմամբ.

18) **տրանսպորտային միջոցներ**՝ տրանսպորտային միջոցներ, որոնք օգտագործվում են բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքների տեղափոխման համար.

19) **տրանսպորտային (փոխադրման) փաստաթղթեր**՝ հաշիվ-ապրանքագիր կամ այլ փաստաթղթեր, որոնք փոխադրման ժամանակ ուղեկցում են բեռը.

20) **լիազոր մարմին**՝ Հայաստանի Հանրապետության կամ ԵՏՄ անդամ հանդիսացող պետությունների լիազորած ազգային մարմիններ, որոնք իրականացնում են բուսասանիտարական հսկողության (վերահսկողության) գործառույթները.

21) **բուսասանիտարական պահանջներ**՝ Հայաստանի Հանրապետությունից դեպի ԵՏՄ այլ անդամ երկրների տարածք արտահանվող կամ ԵՏՄ այլ անդամ երկրներից Հայաստանի Հանրապետության տարածք ներմուծվող բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքին, դրա փաթեթավորմանը, տեղափոխման եղանակներին, հնարավոր նշանակման վայրին, ինչպես նաև բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի կանխարգելիչ վարակազերծման միջոցառումներին ներկայացվող պահանջներ, որոնք սահմանվել են ԵՏՄ անդամ հանդիսացող պետությունների միջազգային պարտավորություններին և այդ երկրների օրենսդրությանը համապատասխան՝ բույսերի կարանտինի ապահովման նպատակով.

22) **բուսասանիտարական հավաստագիր**՝ բույսերի կարանտինի և բույսերի պաշտպանության միջազգային համաձայնագրով սահմանված անդամ երկրների

լիազոր մարմինների կողմից տրվող միջազգային մոնիթինգ փաստաթուղթ, որն ուղեկցում է բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքը և բնութագրում դրա բուսասանիտարական վիճակը:

2. ԲՈՒՍԱՍԱՆԻՏԱՐԱԿԱՆ ԿԱՐԱՆՏԻՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ (ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ)

3. Հայաստանի Հանրապետությունում բուսասանիտարական կարանտին հսկողությունն իրականացվում է բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի՝ նշանակման վայր հանդիսացող երկրի բուսասանիտարական պահանջներին համապատասխանությունը պարզելու համար:

4. Լիազոր մարմինը ԵՏՄ անդամ երկրներին տեղեկացնում է բուսասանիտարական պահանջների մասին և տեղադրում այդ տեղեկատվությունն իր պաշտոնական կայքում (ինտերնետ ռեսուրսներում): Բուսասանիտարական պահանջների մասին տեղեկատվությունը նաև տեղադրվում է ԵՏՄ հանձնաժողովի տեղեկատվական համակարգում՝ տեխնիկական կարգավորման ոլորտում, սանիտարական և բուսասանիտարական միջոցառումների ոլորտում և ԵՏՄ արտաքին և փոխադարձ առևտրի ինտեգրված տեղեկատվական համակարգի ոլորտում:

5. Բարձր ռիսկայնությամբ բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի խմբաքանակի համապատասխանությունը կողմերի պահանջներին հաստատվում է բուսասանիտարական հավաստագրով, որը տալիս է արտահանման երկրի լիազոր մարմինը և այն գործում է տրման օրվանից հետո՝ 30 օրվա ընթացքում:

6. ԵՏՄ անդամ երկրների լիազոր մարմինները փոխադարձաբար ձանաչում են միմյանց կողմից տրվող բուսասանիտարական հավաստագրերը:

7. Գործունեության համակարգման նպատակով Հայաստանի Հանրապետության լիազոր մարմինը տեղեկացնում է նշանակման վայրի պետության լիազոր մարմիններին բարձր ռիսկայնությամբ բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի խմբաքանակի համար բուսասանիտարական հավաստագրերի տրամադրման մասին՝ ԵՏՄ արտաքին և փոխադարձ ինտեգրված տեղեկատվական համակարգի միջոցով:

8. Հայաստանի Հանրապետության լիազոր մարմինը իրականացնում է համապատասխան միջոցառումներ այն դեպքերում, երբ ԵՏՄ տարածքում նշանակման վայրի լիազոր մարմինների կողմից բուսասանիտարական հսկողության (վերահսկողության) իրականացման ժամանակ արձանագրվել են բուսասանիտարական հավաստագրերով ուղեկցվող կարանտին հսկողության ենթակա արտադրանքի խմբաքանակի բուսասանիտարական պահանջներին անհամապատասխանության փաստեր:

9. Հայաստանի Հանրապետությունում բուսասանիտարական կարանտին հսկողության (վերահսկողության) իրականացումը ներառում է հետևյալ հսկողական միջոցառումները.

- 1) փաստաթղթերի ստուգում.
- 2) բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի զննում.
- 3) բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի ստուգազննում:

10. Փաստաթղթային ստուգումը Հայաստանի Հանրապետության սահմանային անցումային կետում կամ նշանակման վայրում իրականացնում է բուսասանիտարական հսկողություն իրականացնող լիազոր մարմնի պաշտոնատար անձը:

11. Փաստաթղթային ստուգման նպատակով բուսասանիտարական հսկողություն իրականացնող` Հայաստանի Հանրապետության լիազոր մարմնի պաշտոնատար անձին ներկայացվում են բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի խմբաքանակի համար տրանսպորտային (փոխադրման) փաստաթղթերը և բուսասանիտարական հավաստագիրը` բարձր ռիսկայնությամբ բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի խմբաքանակի համար:

12. Հայաստանի Հանրապետության լիազոր մարմնի պաշտոնատար անձն ստուգում է ներկայացված փաստաթղթերը և որոշում է կայացնում բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի խմբաքանակի վերադարձի կամ դրա ոչնչացման մասին, եթե`

1) բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի խմբաքանակի համար ներկայացված չէ բուսասանիտարական հավաստագիր.

2) բուսասանիտարական հավաստագրում ներկայացված ապրանքները չեն համապատասխանում տրանսպորտային (փոխադրման) փաստաթղթերում նշված տեղեկատվությանը.

3) բուսասանիտարական հավաստագիրը տրված է ոչ լիազորված անձի կողմից, կամ այն չի համապատասխանում սահմանված ձևանմուշին կամ անվավեր է.

4) բուսասանիտարական հավաստագիրը չի հաստատում բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքին ներկայացվող բուսասանիտարական պահանջները:

13. Բուսասանիտարական հավաստագիրը անվավեր է ճանաչվում հետևյալ դեպքերում.

1) բուսասանիտարական հավաստագիրը ամբողջությամբ լրացված չէ.

2) բուսասանիտարական հավաստագիրը տրվել է բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի խմբաքանակի համար արտահանող երկրի տարածքից այդ խմբաքանակի փաստացի դուրսբերումից հետո.

3) բուսասանիտարական հավաստագրի գործողության ժամկետը (ժամկետը բուսասանիտարական հավաստագրի տրման պահից սկսած) լրացել է.

4) բուսասանիտարական հավաստագիրը պարունակում է փոփոխություններ կամ լրացումներ, որոնք հաստատված չեն լիազոր մարմնի պաշտոնատար անձի կողմից:

14. Բուսասանիտարական հավաստագիրը չի հաստատում տեղափոխվող բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքների խմբաքանակի անհրաժեշտ բուսասանիտարական վիճակը, եթե դրանում բացակայում է հավաստագրի տրման պահին գործող և փաստաթղթային ստուգման ժամանակ ուժը չկորցրած բուսասանիտարական պահանջների պահպանման մասին տեղեկատվությունը: Հավաստագրում ներմուծվող կարանտին հսկողության ենթակա ապրանքի անհրաժեշտ բուսասանիտարական վիճակը չհաստատելու մասին որոշումը կարող է ընդունել միայն նշանակման վայր հանդիսացող երկրի լիազոր մարմնի պաշտոնատար անձը:

15. Բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի զննումն իրականացվում է`

1) բուսասանիտարական հավաստագրում նշված տեղեկություններին բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի համապատասխանությունը որոշելու,

2) բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի և փաթեթավորման վրա կարանտին վնասակար օրգանիզմների առկայությունը կամ բացակայությունը կամ դրանցով վարակվածության (ախտահարման) նշանները պարզելու նպատակներով:

16. Բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի զննման արդյունքների հիման վրա լիազոր մարմնի պաշտոնատար անձը կայացնում է որոշում՝

1) բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի վերադարձի կամ դրա ոչնչացման մասին, եթե զննումից պարզվել է, որ՝

ա. բարձր ռիսկայնությամբ բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի խմբաքանակի համար չի ներկայացվել բուսասանիտարական հավաստագիր,

բ. արտադրանքի անվանման մասին տեղեկությունները չեն համապատասխանում բուսասանիտարական հավաստագրում նշված տեղեկատվությանը.

2) բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի խմբաքանակի զննման մասին, եթե զննումից բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի մակերեսին կամ փաթեթավորման մեջ հայտնաբերվում են օրգանիզմներ, որոնք իրենց մորֆոլոգիական հատկանիշներով նման են կարանտին օբյեկտների (կարանտին վնասակար օրգանիզմների), կամ եթե հայտնաբերվում են բույսերի հիվանդությունների ախտանիշներ՝ կարանտին վնասակար օրգանիզմների կողմից բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի վնասվածության նշաններ.

3) բուսասանիտարական կարանտին հսկողության (վերահսկողության) ավարտի մասին այն դեպքում, երբ հիմքեր չկան սույն կետի 1-ին և 2-րդ ենթակետերով նախատեսված որոշումների ընդունման համար:

17. Բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի ստուգազննման իրականացում է Հայաստանի Հանրապետության լիազոր մարմնի պաշտոնատար անձը այն դեպքում, երբ զննումից բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի մակերեսին կամ փաթեթավորման մեջ հայտնաբերվել են կարանտին օրգանիզմներին մորֆոլոգիական հատկանիշներով նման վնասակար օրգանիզմներ կամ բույսերի հիվանդությունների ախտանիշներ կամ կարանտին վնասակար օրգանիզմների կողմից վնասվածության նշաններ:

18. Բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի ստուգազննման մասին որոշում կայացնելու դեպքում, եթե ապրանքը այնպես է դասավորված տրանսպորտային միջոցում, որն անհնարին է դարձնում լիազորված անձի կողմից տվյալ խմբաքանակի ցանկացած հատվածի հետազոտումը, ինչպես նաև ապրանքի խմբաքանակի տարբեր մասերից նմուշառումը, ապա տվյալ խմբաքանակը լիազոր մարմնի պաշտոնատար անձի պահանջով պետք է բեռնաթափվի տրանսպորտային միջոցից:

19. Բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի փորձաքննության համար նմուշների անհրաժեշտ քանակը և նմուշառման եղանակը սահմանում է

Հայաստանի Հանրապետության կառավարություն **Կառավարությունը:**

20. Այն դեպքում, երբ բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի նմուշների հետազոտումից հետո հաստատվում է ապրանքի վարակվածությունը (ախտահարումը) կարանտին վնասակար օրգանիզմներով, Հայաստանի Հանրապետության լիազոր մարմնի պաշտոնատար անձը ապրանքատիրոջը պետք է առաջարկի իր ընտրությամբ՝

1) իրականացնել ապրանքի վարակազերծում այն դեպքում, երբ նշանակման վայրում առկա են համապատասխան պայմաններ, որոնց դեպքում վարակազերծումից հետո բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի օգտագործումը չի առաջացնի որևէ վտանգ մարդու կյանքի և առողջության համար, վնաս չի հասցնի շրջակա միջավայրին, ինչպես նաև չի հանգեցնի բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի սպառողական հատկանիշների էական փոփոխմանը: Հայաստանի Հանրապետության լիազոր մարմնի պաշտոնատար անձը կարող է պահանջել բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի վարակազերծումից հետո ապրանքը ներկայացնել կրկնակի զննման:

2) ոչնչացնել ապրանքը այն դեպքում, երբ բուսասանիտարական հսկողության (վերահսկողության) իրականացման վայրում առկա են բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի ոչնչացման համար անհրաժեշտ պայմաններ, որոնք բացառում են կարանտին օբյեկտների (կարանտին վնասակար օրգանիզմների) տարածումը, որոնցով վարակված (ախտահարված) է բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքը, ինչպես նաև չեն ներկայացնում վտանգ մարդու կյանքին, առողջությանը և շրջակա միջավայրին:

21. Բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի ախտահանման կամ ոչնչացման թույլատրելի մեթոդները սահմանվում են Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ՝ պայմանավորված բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի և կարանտին օբյեկտների (կարանտին վնասակար օրգանիզմների) տեսակով:

22. Բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքների վարակազերծման կամ ոչնչացման թույլատրելի եղանակները սահմանում է ~~Հայաստանի Հանրապետության կառավարություն~~ **Կառավարությունը**՝ հաշվի առնելով բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի տեսակը և կարանտին վնասակար օրգանիզմները, որոնցով այն կարող է վարակված (ախտահարված) լինել:

23. Վարակազերծումից կամ ոչնչացումից հետո կազմվում է ակտ, որի ձևը հաստատում է լիազոր մարմինը:

24. Եթե ապրանքատերը հրաժարվում է ապրանքի վարակազերծումից կամ ոչնչացումից, կամ դրանց իրականացումը հնարավոր չէ, ապա լիազոր մարմնի պաշտոնատար անձը որոշում է կայացնում բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի վերադարձի մասին՝ ապրանքատիրոջ միջոցների հաշվին:

25. Բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի վարակազերծումը կամ ոչնչացումն իրականացնում են այն անձինք, որոնք լիազորված են իրականացնելու նման ծառայություններ՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությանը համապատասխան:

26. Սույն ընթացակարգի 20-րդ կետով նախատեսված դրույթները չեն կիրառվում այն դեպքերում, երբ հայտնաբերվում են՝

1) պտուղների վրա վահանակրի կարանտին տեսակներ:

2) բուսական յուղերի և ձեթերի անջատումից ստացված կարանտին մոլախոտեր պարունակող քուսպ և այլ կարծր թափոններ (բացառությամբ կարանտին վնասակար օրգանիզմի՝ ՍՏՐԻԳԱ ՍՊՊ (Striga spp)), պայմանով, որ դրանք հետագայում կուղարկվեն այնպիսի կազմակերպություն, որտեղ իրականացվում է սերմերի զրկում կենսունակությունից:

27. Սույն ընթացակարգի 26-րդ կետում նշված դեպքերում որոշում է ընդունվում բուսասանիտարական կարանտին հսկողության (վերահսկողության) ավարտի մասին:

(հավելվածը լրաց. 17.12.14 ՀՕ-237-Ն)

4. ՆԵՐՍՈՒԾՄԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿ ԿԱՐԱՆՏԻՆ ԲՈՒՍԱՍԱՆԻՏԱՐԱԿԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ(ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ) ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԸ

24. Փաստաթղթային ստուգման ժամանակ լիազոր մարմնի պաշտոնատար անձին ներկայացվում են՝

1) ներկրվող բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի խմբաքանակի առևտրային և տրանսպորտային փաստաթղթերը.

2) ներկրվող բարձր ռիսկայնության բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի խմբաքանակի բուսասանիտարական հավաստագիրը, եթե այլ բան նախատեսված չէ սույն ընթացակարգի 64-րդ կետով.

3) կարանտին օբյեկտների (կարանտին վնասակար օրգանիզմների) ներմուծման թույլտվությունը՝ գիտահետազոտական նպատակներով:

25. Լիազոր մարմնի պաշտոնատար անձը ներկայացված առևտրային և տրանսպորտային (փոխադրման) փաստաթղթերի հիման վրա սահմանում է՝

1) բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքների անվանումը.

2) բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի խմբաքանակի ծագման (արտադրության, ձևավորման) վայրը՝ բուսասանիտարական հսկողության ենթակա այն ապրանքի խմբաքանակի ներմուծման նկատմամբ արգելքների կիրառման նպատակով, որոնք ծագում են որոշակի երկրից, որոշակի տեղանքից կամ արտադրվել (ձևավորվել) են որոշակի կազմակերպությունում, և որոնք, Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն, ներառված են կարանտին բուսասանիտարական պահանջներում:

26. Լիազոր մարմնի պաշտոնատար անձը ներկայացված առևտրային և տրանսպորտային (փոխադրման) փաստաթղթերի վերլուծության հիման վրա կայացնում է բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի խմբաքանակի ներմուծումը կամ մաքսային տարանցիկ տեղափոխումը մաքսային ռեժիմով արգելելու որոշում, այն դեպքում, երբ՝

1) բարձր ռիսկայնությամբ բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքները չեն ուղեկցվում բուսասանիտարական հավաստագրով, բացառությամբ սույն ընթացակարգի 64-րդ կետով նախատեսված դեպքերի.

2) ներմուծվում են կարանտին օբյեկտներ (կարանտին վնասակար օրգանիզմներ), որոնք չունեն գիտահետազոտական նպատակների համար նախատեսված ներմուծման թույլտվություն, կամ դրանց ներմուծումը գիտահետազոտական նպատակներով չի թույլատրվում՝ համաձայն Հայաստանի

Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված խմբաքանակին ներկայացվող կարանտին բուսասանիտարական պահանջների.

3) կարանտին հսկողության ենթակա ապրանքի խմբաքանակի հաստատված ծագման (արտադրության, ձևավորման) վայրը համապատասխանում է որոշակի երկրից, որոշակի տեղանքից ծագող կամ որոշակի կազմակերպությունում արտադրված կարանտին հսկողության ենթակա ապրանքի խմբաքանակի նկատմամբ ներմուծված արգելքներին, և տվյալ խմբաքանակի առաքումն իրականացվել է նման արգելք մտցնելու պահից հետո:

27. Լիազոր մարմնի պաշտոնատար անձն ստուգում է ներկայացված բուսասանիտարական հավաստագիրը և կայացնում է բարձր ռիսկայնության բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքների ներմուծումը կամ մաքսային ռեժիմով տարանցիկ փոխադրումն արգելելու որոշում այն դեպքում, երբ՝

1) բուսասանիտարական հավաստագրում պարունակվող տեղեկատվությունը չի համապատասխանում առևտրային և տրանսպորտային (փոխադրման) փաստաթղթերի տեղեկատվությանը.

2) բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի խմբաքանակի փաստացի քանակը տասը և ավելի տոկոսով գերազանցում է բուսասանիտարական հավաստագրում նշված քանակը.

3) բուսասանիտարական հավաստագիրը տվել է ոչ իրավասու մարմինը, կամ այն չի համապատասխանում սահմանված ձևանմուշին կամ անվավեր է.

4) բուսասանիտարական հավաստագիրը չի հաստատում բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի խմբաքանակի համապատասխանությունը կարանտին բուսասանիտարական պահանջներին:

28. Բուսասանիտարական հավաստագիրը համարվում է անվավեր, եթե՝

1) բուսասանիտարական հավաստագիրը ամբողջությամբ լրացված չէ.

2) բուսասանիտարական հավաստագիրը տրվել է բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի խմբաքանակի համար արտահանող երկրի տարածքից այդ խմբաքանակի փաստացի դուրսբերումից հետո, բացառությամբ այն բուսասանիտարական հավաստագրերի, որոնք տրվել են որպես փոխարինող, պայմանով, որ արտահանող երկրի լիազոր մարմինը կապահովի և կհաստատի՝

ա. կարանտին հսկողության ենթակա ապրանքի բուսասանիտարական անվտանգությունը,

բ. կարանտին բուսասանիտարական պահանջների կատարման նպատակով կարանտին հսկողության ենթակա արտադրանքի նմուշառումը, զննումը և մշակումը կարանտին հսկողության ենթակա ապրանքն ուղարկելուց առաջ,

գ. կարանտին հսկողության ենթակա բեռի ամբողջականությունը՝ բեռնման պահից մինչև Հայաստանի Հանրապետության տարածք ներմուծումը.

3) լրացել է բուսասանիտարական հավաստագրի վավերականության ժամկետը.

4) բուսասանիտարական հավաստագրում ներառված չեն տրանսպորտային միջոցի մակնիշը և (կամ) պետհամարանիշը.

5) բուսասանիտարական հավաստագիրը պարունակում է փոփոխություններ կամ լրացումներ, որոնք հաստատված չեն լիազոր մարմնի կողմից.

6) ներմուծման համար արգելված կարանտին բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի խմբաքանակի համար բուսասանիտարական հավաստագիրը լրացվել է նման արգելք մտցնելուց հետո:

29. Բուսասանիտարական հավաստագիրը չի հաստատում ներմուծվող բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքների խմբաքանակի անհրաժեշտ բուսասանիտարական վիճակը, եթե դրանում բացակայում է հավաստագրի տրամադրման պահին գործող և փաստաթղթային ստուգման ժամանակ ուժը չկորցրած՝ բուսասանիտարական պահանջների պահպանման մասին տեղեկատվությունը:

30. Լիազոր մարմնի պաշտոնատար անձն ստուգում է գիտահետազոտական նպատակով ներմուծվող կարանտին օբյեկտների (կարանտին վնասակար օրգանիզմների) ներմուծման թույլտվությունը և կայացնում է դրանց ներմուծումը կամ մաքսային ռեժիմով տարանցիկ տեղափոխումը արգելելու որոշում այն դեպքում, երբ այդ թույլտվությունը տվել է ոչ իրավասու անձը, կամ այն չի համապատասխանում կարանտին բուսասանիտարական հսկողության (վերահսկողության) ներկայացված կարանտին օրգանիզմների խմբաքանակին:

31. Այն դեպքերում, երբ փաստաթղթային ստուգումից հետո լիազոր մարմնի պաշտոնատար անձը կայացնում է ապրանքի ներմուծումը կամ մաքսային ռեժիմով դրա տարանցիկ փոխադրումն արգելելու որոշում, ապա բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքն ապրանքատիրոջ հաշվին ենթակա է վերադարձման կամ ոչնչացման:

32. Լիազոր մարմնի պաշտոնատար անձը տրանսպորտային միջոցի զննման ժամանակ առանց տարաները, փաթեթավորումը բացելու և առանց նմուշներ վերցնելու իրականացնում է տրանսպորտային միջոցների և տեղափոխման հարմարանքների (խցիկներ, սրահներ, բեռնախցեր, բեռնարկղ) ակնադիտական հետազոտում:

33. Տրանսպորտային միջոցների զննումը կատարվում է հետևյալ նպատակներով.

1) տրանսպորտային միջոցների տվյալների համապատասխանության հաստատումը բուսասանիտարական հավաստագրում նշված տվյալներին.

2) պարզել կարանտին վնասակար օրգանիզմների առկայությունը կամ բացակայությունը կամ դրանցով վարակվածության (ախտահարման) նշանները տրանսպորտային միջոցներում կամ փոխադրման հարմարանքներում:

34. Եթե տրանսպորտային միջոցների զննման ժամանակ դրանց արտաքին մասում և (կամ) փոխադրամիջոցների վրա հայտնաբերվել են օրգանիզմներ, որոնք իրենց մորֆոլոգիական հատկանիշներով նման են կարանտին օբյեկտների (կարանտին վնասակար օրգանիզմների), ապա միջատներից, մոլախոտային բույսերի սերմերից վերցվում են նմուշներ՝ դրանց հետազոտման նպատակով:

35. Տրանսպորտային միջոցների զննման արդյունքների հիման վրա լիազոր մարմնի պաշտոնատար անձը կայացնում է բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի ներմուծումը կամ մաքսային ռեժիմով դրա տարանցիկ փոխադրումն արգելելու որոշում, եթե՝

1) տրանսպորտային միջոցի համարը չի համապատասխանում բուսասանիտարական հավաստագրում նշված տվյալներին.

2) տրանսպորտային միջոցների վրա հայտնաբերված օրգանիզմները համարվում են կարանտին օբյեկտներ (կարանտին վնասակար օրգանիզմներ): Այդ դեպքում տրանսպորտային միջոցները ենթակա են մաքսման և (կամ) վարակազերծման, իսկ իրականացման անհնարինության կամ ապրանքատիրոջ կողմից այդ աշխատանքների իրականացման մերժման դեպքում ենթակա են

վերադարձման բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի խմբաքանակի հետ մեկտեղ: Տրանսպորտային միջոցների մաքրումից և (կամ) վարակազերծումից հետո դրանք ենթակա են կրկնակի զննման, իսկ բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքները՝ այլ վերահսկողական միջոցառումների, եթե դրանք իրականացվում են սույն ընթացակարգի 18-րդ և 22-րդ կետերին համապատասխան:

36. Բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքների զննման ժամանակ լիազոր մարմնի պաշտոնատար անձը առանց փաթեթավորումը և տարան բացելու իրականացնում է բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքների ակնադիտական դիտում:

37. Բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքների զննումն իրականացվում է հետևյալ նպատակներով.

1) գիտահետազոտական նպատակներով ներմուծվող կարանտին օբյեկտների (կարանտին վնասակար օրգանիզմների) տվյալների համապատասխանությունը բուսասանիտարական հավաստագրում նշված տեղեկություններին.

2) պարզել բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքների տարաների և փաթեթավորման վրա կարանտին վնասակար օրգանիզմների առկայությունը կամ բացակայությունը կամ դրանցով վարակվածության (ախտահարման) նշանները:

38. Բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի զննման ժամանակ դրա մակերեսին, տարայի և (կամ) փաթեթավորման վրա կարանտին օբյեկտներին (կարանտին վնասակար օրգանիզմներին) մորֆոլոգիապես նման օրգանիզմների, բույսերի հիվանդությունների ախտանիշների, կարանտին օբյեկտներով (կարանտին վնասակար օրգանիզմներով) կարանտին հսկողության ենթակա ապրանքի վնասվածության նշանների հայտնաբերման դեպքերում կատարվում է կարանտին հսկողության ենթակա ապրանքի ստուգազննում:

39. Ջննման արդյունքների հիման վրա լիազոր մարմնի պաշտոնատար անձը կայացնում է բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքների ներմուծումը կամ մաքսային ռեժիմով դրանց տարանցիկ փոխադրումն արգելելու որոշում այն դեպքում, երբ պարզվել է, որ՝

1) դրանք համարվում են բարձր ռիսկայնությամբ բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքներ, իսկ առևտրային և (կամ) տրանսպորտային (փոխադրման) փաստաթղթերում նշված են որպես ցածր ռիսկայնությամբ բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքներ, և տվյալ խմբաքանակի համար չի ներկայացվել բուսասանիտարական հավաստագիր.

2) ապրանքի անվանումը չի համապատասխանում բուսասանիտարական հավաստագրում նշված տվյալներին.

3) բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքների մակերեսին, փաթեթավորման վրա հայտնաբերվել են (հաշվի առնելով հետազոտության արդյունքները) կարանտին օբյեկտներ (կարանտին վնասակար օրգանիզմներ), բացառությամբ սույն ընթացակարգի 67-րդ կետով նախատեսված դեպքերի:

40. Սույն ընթացակարգի 39-րդ կետի 1-ին և 2-րդ ենթակետերով նախատեսված դեպքերում բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքները ապրանքատիրոջ հաշվին ենթակա են վերադարձման կամ ոչնչացման:

41. Սույն ընթացակարգի 39-րդ կետի 3-րդ ենթակետով նախատեսված դեպքում բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքներն ապրանքատիրոջ

հաշվին ենթակա են վերադարձման, վարակազերծման կամ ոչնչացման՝ համաձայն սույն ընթացակարգի 55-րդ կետի:

42. Բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքների ստուգազննումը ներառում է՝

1) բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի ակնադիտական հետազոտում, որն ամբողջությամբ բեռնաթափված է տրանսպորտային միջոցներից կամ տրանսպորտային միջոցում այնպես է տեղադրվում, որ լիազոր մարմնի պաշտոնատար անձը հնարավորություն ունենա հետազոտելու բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի խմբաքանակի ցանկացած հատված և կարողանա իրականացնել նմուշառում բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի խմբաքանակի տարբեր մասերից.

2) բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի խմբաքանակի տարբեր հատվածներից նմուշառում.

3) վերցված նմուշների հետազոտություն:

43. Լիազոր մարմնի պաշտոնատար անձը նմուշառումը կատարում է, երբ բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքների տվյալները համապատասխանում են տրանսպորտային և առևտրային փաստաթղթերին, բուսասանիտարական հավաստագրին, գիտահետազոտական նպատակներով կարանտին օբյեկտների (կարանտին վնասակար օրգանիզմների) լիազոր մարմնի տված ներմուծման թույլտվությանը, ինչպես նաև հաստատվել է բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքների վրա կարանտին վնասակար օրգանիզմների բացակայությունը: Նմուշառման քանակը և եղանակը սահմանում է **Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը** կառավարությունը:

44. Բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի ստուգազննման արդյունքների հիման վրա լիազոր մարմնի պաշտոնատար անձը կայացնում է բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի ներմուծումը կամ մաքսային ռեժիմով դրա տարանցիկ փոխադրումն արգելելու որոշում այն դեպքում, երբ պարզվել է, որ՝

1) այն համարվում է բարձր ռիսկայնությամբ բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանք, իսկ առևտրային և (կամ) տրանսպորտային (փոխադրման) փաստաթղթերում նշված է որպես ցածր ռիսկայնությամբ բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանք, և տվյալ խմբաքանակի համար չի ներկայացվել բուսասանիտարական հավաստագիր.

2) ապրանքի անվանումը չի համապատասխանում բուսասանիտարական հավաստագրում նշված տվյալներին.

3) բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքները վարակված (ախտահարված) են կարանտին օբյեկտներով (կարանտին վնասակար օրգանիզմներով), բացառությամբ սույն ընթացակարգի 65-րդ կետով նախատեսված դեպքերի:

45. Սույն ընթացակարգի 44-րդ կետի 1-ին և 2-րդ ենթակետերով նախատեսված դեպքերում բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքները ապրանքատիրոջ միջոցների հաշվին ենթակա են վերադարձման կամ ոչնչացման:

46. Սույն ընթացակարգի 44-րդ կետի 3-րդ ենթակետով նախատեսված դեպքում բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքներն ապրանքատիրոջ միջոցների հաշվին ենթակա են վերադարձման, վարակազերծման կամ ոչնչացման՝ համաձայն սույն ընթացակարգի 53-րդ կետի:

6. ՆԵՐՄՈՒԾՎՈՂ ԲՈՒՄԱՍԱՆԻՏԱՐԱԿԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ԱՊՐԱՆ ՔՆԵՐՈՒՄ ԿԱՐԱՆՏԻՆՕԲՅԵԿՏՆԵՐՈՎ (ԿԱՐԱՆՏԻՆ ՎՆԱՍԱԿԱՐ ՕՐԳԱՆԻԶՄՆ ԵՐՈՎ) ՎԱՐԱԿՎԱԾՈՒԹՅԱՆ (ԱՆՏԱՀԱՐՄԱՆ) ԴԵՊՔՈՒՄ ԿԻՐԱՌՎՈՂ ՄԻՋՈՑԱՐ ՈՒՄՆԵՐԸ

53. Եթե բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքների զննման կամ ստուգազննման ժամանակ հայտնաբերել են կարանտին վնասակար օրգանիզմներ, ապա լիազոր մարմինը կայացնում է բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքների ներմուծումը կամ մաքսային ռեժիմով դրանց տարանցիկ փոխադրումն արգելելու որոշում, եթե այլ բան նախատեսված չէ սույն ընթացակարգով:

54. Ներմուծվող սերմնանյութում (տնկանյութում) կարանտին մոլախոտերի սերմերի հայտնաբերման դեպքում կարանտին հսկողության ենթակա ապրանքը ենթակա է վերադարձման կամ ոչնչացման:

55. Բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքներում կարանտին վնասակար օրգանիզմներ հայտնաբերելու դեպքում բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքների ներմուծումը կամ մաքսային ռեժիմով դրանց տարանցիկ փոխադրումն արգելելուց հետո լիազոր մարմնի պաշտոնատար անձը ապրանքատիրոջն առաջարկում է իր ցանկությամբ իրականացնել ապրանքի վարակազերծում կամ ոչնչացում, եթե ապրանքի վարակազերծումը կամ ոչնչացումը թույլատրվում է իրականացնել սույն ընթացակարգին համապատասխան:

56. Եթե ապրանքի տերը հրաժարվում է իրականացնել ապրանքի վարակազերծում կամ ոչնչացում, կամ այն հնարավոր չէ իրականացնել, ապա լիազոր մարմնի պաշտոնատար անձը ապրանքատիրոջ միջոցների հաշվին ապրանքի վերադարձ կատարելու մասին ցուցում է տալիս:

57. Ապրանքատիրոջ դիմումի համաձայն՝ կարանտին հսկողության ենթակա ապրանքը վարակազերծվում է ապրանքատիրոջ միջոցների հաշվին՝ կարանտին բուսասանիտարական հսկողության (վերահսկողության) անցկացման վայրում ապրանքի վարակազերծման համար անհրաժեշտ պայմանների առկայության դեպքում:

58. Կարանտին վնասակար օրգանիզմներով վարակված ապրանքը վարակազերծման վայր տեղափոխելիս պետք է բացառվի կարանտին օբյեկտների տարածման հնարավորությունը:

59. Վարակազերծման արդյունքների համաձայն՝ կազմվում է ակտ, իսկ բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքները ենթարկվում են զննման:

60. Կարանտին բուսասանիտարական հսկողության (վերահսկողության) իրականացման վայրում բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքներն ապրանքի տիրոջ ներկայությամբ և միջոցներով ոչնչացնում են այնպիսի պայմաններում, որ կարանտին վնասակար օրգանիզմները չտարածվեն, ինչպես նաև վտանգ չներկայացնեն մարդու առողջության և կյանքի, շրջակա միջավայրի համար:

61. Ոչնչացման արդյունքների հիման վրա կազմվում է ակտ:

62. Բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքների վարակազերծման կամ ոչնչացման ընդունելի մեթոդները սահմանվում են ~~Հայաստանի Հանրապետության կառավարության~~ **Կառավարության** որոշմամբ՝ հաշի առնելով բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքների տեսակը և կարանտին վնասակար օբյեկտները, որոնցով կարող է վարակված (ախտահարված) լինել այդ ապրանքատեսակը:

63. Բուսասանիտարական հսկողության ենթակա ապրանքի վարակազերծումը կամ ոչնչացումն իրականացվում է նման ծառայություններ մատուցելու լիազորություններ ունեցող կազմակերպությունը՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն: